

Prijedlog programa za dodiplomski studij na Fakultetu islamskih nauka za stjecanje stepena *bečelera islamske vjeronauke i religijskog odgoja*

Ukupno: 240 ECTS

SMJER ZA ISLAMSKU VJERONAUKU I RELIGIJSKI ODGOJ											
	1. semestar	ECTS		2. semestar	ECTS		3. semestar	ECTS		4. semestar	ECTS
1.	Terminologija tefsira	4	1.	Teme Kur'ana	5	1.	Uvod u studij religije	6	1.	Pregled historije islamske kulture i civilizacije	5
2.	Terminologija hadisa	4	2.	Životopis Muhammeda, a.s. (Sira)	5	2.	Uvod u studij islamske kulture i civilizacije	5	2.	Teološka antropologija	6
3.	Osnovi islamskog vjerovanja (Usul al-din)	4	3.	Uvod u šerijatsko pravo	5	3.	Islamsko obredoslovlje (Ibadat)	6	3.	Savremene fikhske teme	5
		4	4.	Učenje Kur'ana (Kira'et) II	4	4.	Učenje Kur'ana (Kira'et) III	4	4.	Filozofija moralnog odgoja	6
4.	Učenje Kur'ana (Kira'et) I	4	5.	Arapski jezik II	4	5.	Arapski jezik III	4	5.	Arapski jezik IV	4
5.	Arapski jezik I	4	6.	Engleski jezik II	3	6.	Izborni predmet	5	6.	Izborni predmet	4
6.	Engleski jezik I	3	7.	Izborni predmet	4	7.			7.		
7.	Izborni predmet	3	8.			8.			8.		
SMJER ZA ISLAMSKU VJERONAUKU I RELIGIJSKI ODGOJ											
	5. semestar	ECTS		6. semestar	ECTS		7. semestar	ECTS		8. semestar	ECTS
1.	Kur'anski koncept odgoja	5	1.	Sunnetski koncept odgoja	5	1.	Kulturna historija Bosne i Hercegovine	3	1.	Pedagoška psihologija	5
2.	Pedagogija	5	2.	Razvojna psihologija	5	2.	Religijska pedagogija	5	2.	Kurikulum i udžbenici u vjerskoj nastavi	5
3.	Opća psihologija sa psihologijom ličnosti	4	3.	Didaktika	5	3.	Psihologija religioznosti	4	3.	Metodika religijskog odgoja	6
4.	Metodologija istraživanja u vjerskoj nastavi	5	4.	Učenje i podučavanje u predškolskom odgoju	5	4.	Školska pedagogija	5	4.	Metodika vjerske nastave II	6
5.	Osnovi sociologije obrazovanja	4	5.	Pedagoška komunikologija	5	5.	Domski odgoj	4	5.	Edukometrija	4
6.	Teorije odgoja	4	6.	Izborni predmet	5	6.	Metodika vjerske nastave I	5	6.	Izborni predmet	4
7.	Izborni predmet	3	7.			7.	Izborni predmet	4	7.		
8.			8.			8.			8.		

ISLAMSKA ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI
UNIVERZITET U SARAJEVU
FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA U SARAJEVU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM PRVOG CIKLUSA DODIPLOMSKOG STUDIJA
SMJER ZA ISLAMSKU VJERONAUKU I RELIGIJSKI ODGOJ

Sarajevo, juni 2013.

Smjer za islamsku vjeronauku i religijski odgoj na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu koncipiran je na način da se studij u prve dvije godine čvrsto utemelji na teološkim sadržajima potencirajući predmete u nazivima i sadržajno koji će biti u funkciji osposobljavanja stručnog profila religijskog odgajatelja i vjeroučitelja. Studijski program u trećoj i četvrtoj godini uvodi specijalističke predmete koji strukturom i sadržajem pokrivaju područje religijskog odgoja i vjerske nastave. Uvode se novi predmeti iz domena kur'anskog i sunnetskog koncepta odgoja, religijske pedagogije, religijske psihologije, metodike religijskog odgoja i vjerske nastave, potom predmeti iz područja opće pedagogije, didaktičko-metodički predmeti, u cilju razvijanja pedagoško-psiholoških znanja, kompetencija i umijeća svršenika ovog studijskog programa te osposobljavanja za što lakšu i učinkovitiju transmisiju teoloških sadržaja u budućem odgojno-obrazovnom radu.

SILABUSI

SILABUSI PREMA NOVIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA I RASPOREDU U SEMESTRIMA

1. KATEDRA ZA UČENJE KUR'ANA (KIRA'ET) I IMAMET

Šef katedre: Dr. Dževad Šošić, docent

Profesori:

1. Dr. Dževad Šošić, docent
2. Abdul-Aziz Drkić, asistent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Kira'et (Učenje Kur'ana) I
2. Kira'et (Učenje Kur'ana) II
3. Kira'et (Učenje Kur'ana) III

Silabusi

Predmet:	<i>Učenje Kur'ana (Kiraet) I</i>
Godina studija:	I
Semestar:	I
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Dževad Šošić, docent
Saradnik:	Abdul-Aziz Drkić, asistent

Sadržaj predmeta: U okviru ovog predmeta izučavat će se definicije tedžvida, ciljevi i zadaci, nastanak i razvoj tedžvidske nauke, artikulacija i svojstva kur'anskih harfova i neka od tedžvidskih pravila kao što su: kalkala, krupni i tanki izgovor, idgam i dr.

Cilj predmeta:

- ponuditi osnovna saznanja o tedžvidskoj nauci, teorijski objasniti tvorbu i svojstva svih kur'anskih harfova te uputiti studente u vještinu njihove pravilne artikulacije.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: redovna pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanje zadane literature, vježbanje obrađenih tedžvidskih pravila (čitanje Kur'ana od 1. do 2. džuzi), memoriranje sura iz 30. džuzi (od *ed-Duha* do *en-Nas*).

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, usmeni ispit 50%.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Uvod u tedžvidsku nauku (definicija, ciljevi, znanstveno utemeljenje, šerijatski status i tedžvidske oblasti).
2. sedmica: Melodioznost i ritamski nivoi u kiraetu.
3. sedmica: Značenje osnovnih termina: kiraet, rivajet, tarik, vedžh i tilavet. Biografija imama Asima b. Ebi en-Nedžuda i Hafsa b. Sulejmana.
4. sedmica: Kur'anski konsonanti – pravopisni oblici i vokalizacija. Glavni artikulacioni centri i njihova podjela (meharidž el-huruf).

5. sedmica: Artikulacija konsonanata dužine (huruf el-dževf); artikulacija grlenih konsonanata (huruf el-halk).
6. sedmica: Artikulacija konsonanata jezičke tvorbe (huruf el-lisan).
7. sedmica: Konsonanti jezičkog tvorbenog centra (huruf eš-šefetejn). Nazalizacija (el-hajšum), definicija i načini realizacije.
8. sedmica: Rekapitulacija/Test.
9. sedmica: Podjela konsonanata prema stalnim svojstvima; zvučni i bezvučni konsonanti.
10. sedmica: Otvoreni i zatvoreni, krupni i tanki konsonanti.
11. sedmica: Kalkala – definicija, načini i nivoi artikulacije.
12. sedmica: Pravila u vezi s krupnim i tankim izgovorom harfova.
13. sedmica: Pravila u vezi s artikulacijom *lama* i *ra*.
14. sedmica: Definicija idgama – podjela i vrste; idgam dvaju istih harfova (el-mutemasilan); idgam dvaju srodnih harfova (el-mutedžanisejn).
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

1. Kur'an, a.š.
2. Hfz. Fadil Fazlić, *Tedžvid I – Pravila o učenju Kur'ana, a. š.*, El-Kalem i FIN, Sarajevo, 1997.

Predmet:	<i>Učenje Kur'ana (Kiraet) II</i>
Godina studija	I
Semestar:	II
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Dževad Šošić, docent
Saradnik:	Abdul-Aziz Drkić, asistent

Sadržaj predmeta: U okviru ovog predmeta izučavat će se pravila u vezi s asimilacijom i nazalizacijom harfova, vokalne dužine, pauzalne i početne forme prilikom učenja Kur'ana, propisi i načini njihove primjene te mushafski znakovi za stajanje.

Cilj predmeta: da se studenti teorijski upoznaju s problematikom pauzalnih i početnih formi u toku učenja Kur'ana te da se osposobe za praktičnu primjenu teorijskih načela.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: redovna pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanje zadane literature, vježbanje obrađenih tedžvidskih pravila (čitanje Kur'ana od 3. do 6. džuzua) i memoriranje sure *Ja-sin*.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, usmeni 50%.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Pravila idgama – određeni član (lam et-ta'rif); sunčevi konsonanti (eš-šemsijje) i mjesečevi (el-kamerijje).
2. sedmica: Pravila za *nun sakin* i *tenvin*.
3. sedmica: Pravila za *mim sakin*.
4. sedmica: Dužine – definicija i podjela.
5. sedmica: Specifična pravila/termini u Hafsovom rivajetu – imala, išmam i teshil.
6. sedmica: Pravila o učenju Istiaze i Besmele.
7. sedmica: Važnost pauzalne forme (vakf). Podjela pauzalne forme prema mogućnostima i namjeri učača; podjela pauzalne forme prema kriteriju značenja kur'anskog teksta.
8. sedmica: Rekapitulacija/Test.

9. sedmica: Izborna, obavezujuća, pokusna i očekivana pauzalna forma.
10. sedmica: Prikladna, potpuna i obavezna pauzalna forma.
11. sedmica: Zadovoljavajuća i dobra pauzalna forma.
12. sedmica: Neprikladne pauzalne forme.
13. sedmica: Džibrilova pauzalna forma – značenje i ajeti u kojima se nalazi.
14. sedmica: Sintaksički aspekti pauzalne forme. Znakovi stajanja u Mushafima.
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

1. Kur'an, a.š.
2. Hfz. Fadil Fazlić, *Tedžvid I – Pravila o učenju Kur'ana, a. š.*, El-Kalem i FIN, Sarajevo, 1997.

Predmet:	<i>Učenje Kur'ana (Kiraet) III</i>
Godina studija:	II
Semestar:	II
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Dževad Šošić, docent
Saradnik:	Abdul-Aziz Drkić, asistent

Sadržaj predmeta: U okviru ovog predmeta izučavat će se početne forme i načini njihove primjene, mushafski znakovi za stajanje, funkcija i primjena sekte, pravila u vezi sa sedždom-tilaveta, vrijednosti i adabi učenja Kur'ana, najvažniji termini u kiraetskoj nauci kao i specifičnosti medinskih u odnosu na turske mushafe.

Cilj predmeta:

- da se studenti teorijski i praktično upoznaju s problematikom početnih formi u toku učenja Kur'ana;
- da se upoznaju s ajetima i hadisima koji govore o vrijednostima učenja Kur'ana;
- da usvoje pravila bontona prilikom učenja Kur'ana te da steknu osnovno znanje iz oblasti kiraetske nauke.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: redovna pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanje zadane literature, vježbanje obrađenih tedžvidskih pravila (čitanje Kur'an od 6. do 10. džuzua) i memoriranje sura: *er-Rahman, el-Mulk* i *en-Nebe'*.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, usmeni 50%.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Sekta – funkcija, mjesto i način primjene. Pozicija elifa u pauzalnoj i kontekstualnoj formi.
2. sedmica: Početne forme – definicije i vrste.
3. sedmica: Tedžvidska pravila u kur'anskim skraćenicama.

4. sedmica: Spojeno i rastavljeno hemze.
5. sedmica: Sedžda- tilavet – uvjeti i sastavni dijelovi sedžde.
6. sedmica: Ajeti i hadisi o vrijednosti učenja Kur'ana.
7. sedmica: Adabi učenja Kur'ana (bonton).
8. sedmica: Rekapitulacija/Test.
9. sedmica: Povijesni nastanak i razvoj kira'etske znanosti.
10. sedmica: Autentični (mutevatir) i neautentični (šazz) kiraeti. Mišljenja pojedinih orijentalista o nastanku i razvoju kira'eta.
11. sedmica: Kiraetski termini i njihovo značenje.
12. sedmica: Načini artikulacije hemzeta – tahkik, teshil, ibdal i nakl.
13. sedmica: Dužine, imale i idgami u drugim kiraetima.
14. sedmica: Kiraetske razlike s pravopisnog aspekta. Medinski i turski mushafi – komparativni pristup.
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

1. Kur'an, a.š.
2. Hfz. Fadil Fazlić, *Tedžvid I – Pravila o učenju Kur'ana, a. š.*, El-Kalem i FIN, Sarajevo, 1997.
3. Jahja b. Šeref en-Nevevi, *Adabi učenja Kur'ana*, El-Kalem, Sarajevo, 1998.
4. Hfz. Dževad Šošić, *Veza između kiraeta i Osmanove ortografije Kur'ana*, FIN i El-Kalem, Sarajevo, 2005.

2. KATEDRA TUMAČENJA KUR'ANA (TEFSIR) I ARAPSKOGA JEZIKA

Šef katedre: dr. Mehmed Kico, redovni profesor

Silabusi

Predmet:	<i>Terminologija tefsira</i>
Godina studija:	I
Semestar:	I
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Almir Fatić
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: U okviru *Terminologije tefsira* studentima će se prezentirati najvažniji termini iz područja tefsira, te glavne informacije o formi i sadržaju Kur'ana, predočit će im se njihova značenja tefsirske terminologije, te egzegetska uloga u odgonetanju poruke i značenja kur'anskog teksta; studenti će se, također, podučavati glavnim tefsirskim terminima u svome unutarnjem suodnosu, bit će upućivani u sadržaje većine *terminusa technicusa* tefsira i njegovih grana: *te'vila*, *kešfa*, *tefhima* itd.

Ciljevi kolegija:

- da studenti pedagoškog smjera ovladaju glavnim terminima tefsirskih disciplina, da ih shvate u svome suodnosu spram cjeline tumačenja kur'anskog teksta;
- da se studenti pedagoškog smjera upoznaju s arapskim definicijama tefsirskih termina, te da se tefsirski termini stave unutar povijesnog konteksta škola tumačenja Kur'ana.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Uredno pohađanje nastave, marljiva izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za pozitivnu ocjenu student je dužan ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Opći uvod u područja tefsirskog instrumentarija/*istilahat tafsiriyyah*.
2. sedmica: Tefsirski pristup razinama svetog/odabranog govora u islamu.
3. sedmica: Formalni dijelovi Kur'ana: riječ/*kalimah*, rečenica/*ayat*, poglavlje/*surah*.
4. sedmica: Podjela rečenica/ayata Kur'ana.
5. sedmica: Počeci sura/*awailu s-suwar*, završeci sura/*hawatimu s-suwar*.
6. sedmica: Egzegeza/*tafsir*, hermeneutika/*ta'wil*, kontempliranje/*tafhim*.
7. sedmica: Alegorijsko/*madžaz*, semantičko/*ma'ani*; doslovno/*haqiqi*...
8. sedmica: Tekst/*nass*, objašnjenje/*šarh*, tumačenje stila/*bayan*, natkomentari/*hawaši*.
9. sedmica: Iskazi Kur'ana: opći/*'am*, posebni/*hass*, sažeti/*mudžmal*, detaljni/*mufassal*...
10. sedmica: Vanjski smisao/*zahir*, unutarnje značenje/*batin*, propis, granica/*hadd*...
11. sedmica: Povodi objave Kur'ana/*asbabu n-nuzul*.
12. sedmica: Čitanja Kur'ana u tafsiru/qira'atu l-qur'an, odnos značenja i čitanja.
13. sedmica: Osnovni tipovi tumačenja: tradicionalna i racionalna tumačenja.
14. sedmica: Pravna, filozofska, mistička, aluzivna tumačenja...
15. sedmica: Terminologija tefsira kao svojevrsno tumačenje Kur'ana.

Literatura

Primarna:

1. Džemal Latić, *Terminologija tefsira*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2005.

Sekundarna:

1. Enes Karić, *Uvod u tefsirske znanosti*, Islamski teološki fakultet, Sarajevo, 1988.
2. Enes Karić, *Tefsir*, Bosanska knjiga, Sarajevo, 1995.
3. Dželaluddin Sujuti, *Itqan*, I dio (preveo s arapskog Almir Fatić), Sova Publishing, Sarajevo, 2012.

Predmet:	<i>Arapski jezik I</i>
Godina studija:	I
Semestar:	I
Sati:	2+1+1
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Mehmed Kico

Sadržaj kolegija: U sklopu predviđenog plana izučavaju se opća obilježja arapskog jezika, pismo i latinična transkripcija, pravopisna pravila; uvod u morfologiju; podjela riječi po vrstama; padeži i njihove funkcije; naravi i funkcije glagola; osobenosti proste imenske rečenice; subjekat i njegovi dodaci; glagolska rečenica, glagolski predikat i dodaci.

Ciljevi kolegija:

- upoznati studente s osnovama iz historije arapskog jezika;
- pružiti osnovna znanja iz arapske fonetike;
- upoznati studente s naravima arapske leksike.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi iz gramatike, 1 sat lektorskih vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada eseja, testa, čitanje primarne (obavezno) i sekundarne literature (poželjno), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Osvrt na arapski jezik sa stanovišta lingvistike i različitih tipologizacija.
2. sedmica: Riječi i podjela po vrstama.
3. sedmica: Deklinacija, padeži i njihove funkcije.
4. sedmica: Opće naravi glagola; glagolska vremena.
5. sedmica: Pravilne množine ženskoga roda, muškog roda.
6. sedmica: Pridjevi, vrste i funkcija.
7. sedmica: Zamjenice, podjela.
8. sedmica: Genitiv i funkcije; genitivna veza.

9. sedmica: Spojene lične zamjenice; kvazigenitivna veza.
10. sedmica: Present glagola.
11. sedmica: Komparacija pridjeva; odnosni pridjevi; deminutiv.
12. sedmica: Odnosne zamjenice; odnosna rečenica.
13. sedmica: Redni brojevi.
14. sedmica: Računanje vremena i izražavanje starosti.
15. sedmica: Rekapitulacija.

Literatura

Obavezna:

1. Sikirić, Šaćir: Muhamed Pašić, Mehmed Handžić: *Gramatika arapskog jezika*, I-II, Sarajevo, 1936.
2. *Arapski tekstovi 1. i 2.*, priredile: Zehra Alispahić i Amira Trnka, Hrestomatija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008.

Dopunska:

1. Attar, Samar: *Modern Arabic – Grammar In Context*, Bejrut, 1998.
2. Božović, Rade: *Udžbenik arapskog jezika sa vježbankom i rječnikom*, Sarajevo, 1984.
3. Kico, Mehmed: *Arapska gramatika u vremenu*, Dobra knjiga, Sarajevo, 2013.
4. Kovalev, A. A. – G. Š. Šarbatov: *Učebnik arapskoga jazika*, Moskva, 1969.
5. Muftić, Teufik: *Gramatika arapskog jezika*, Sarajevo, 1998.
6. Tanasković, Darko – Anđelka Mitrović, *Gramatika arapskog jezika*, Beograd, 2005.

Predmet:	<i>Arapski jezik II</i>
Godina studija:	I
Semestar:	II
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Amrudin Hajrić

Sadržaj kolegija: U sklopu predviđenog plana izučavaju se glagolska vremena prosta i složena; osobnosti glagolske rečenice; glagolski načini prezenta, konjuktiv, jusiv, imperativ, prohibitiv; glagolski participi, aktivni i pasivni; komparacija pridjeva; proširene glagolske vrste; specifična značenja glagolskih vrsta; specifičnosti nepromjenljivih vrsta riječi.

Ciljevi kolegija:

- upoznati studente s karakterističnim sintagmama;
- pružiti osnovna znanja iz arapske sintakse.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi iz gramatike, 1 sat lektorskih vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada eseja, testa, čitanje primarne (obavezno) i sekundarne literature (poželjno), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Neodređene zamjenice *neko, neki* i slične.
2. sedmica: Glagol *كان* njemu slični glagoli; glagol *ليس*
3. sedmica: Načini prezenta: indikativ, konjuktiv, jusiv, imperativ, prohibitiv.
4. sedmica: Pasiv perfekta; pasiv prezenta.
5. sedmica: Futur I i futur II.
6. sedmica: Upitne zamjenice i upitna rečenica.
7. sedmica: Složena glagolska vremena; apsolutna negacija.
8. sedmica: Proširene glagolske vrste, druga proširena vrsta; treća proširena vrsta.
9. sedmica: Četvrta proširena glagolska vrsta; peta proširena vrsta.
10. sedmica: Šesta proširena glagolska vrsta; sedma proširena vrsta.

11. sedmica: Osma proširena glagolska vrsta, deveta glagolska vrsta; deseta vrsta.
12. sedmica: Deveta, jedanaesta, dvanaesta i trinaesta proširena vrsta.
13. sedmica: Glagoli sa četiri i više korijenskih konsonanata.
14. sedmica: Nepostojanje glagola *biti* u funkciji kopule.
15. sedmica: Rekapitulacija.

Literatura

Obavezna:

1. Sikirić, Šaćir: Muhamed Pašić, Mehmed Handžić: *Gramatika arapskog jezika*, I-II, Sarajevo, 1936.
2. *Arapski tekstovi 1. i 2.*, priredile: Zehra Alispahić i Amira Trnka, Hrestomatija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008.

Dopunska:

1. Attar, Samar: *Modern Arabic – Grammar In Context*, Bejrut, 1998.
2. Božović, Rade: *Udžbenik arapskog jezika sa vježbankom i rječnikom*, Sarajevo, 1984.
3. Kico, Mehmed: *Arapska gramatika u vremenu*, Dobra knjiga, Sarajevo, 2013.
4. Kovalev, A. A. – G. Š. Šarbatov: *Učebnik arapskoga jezika*, Moskva, 1969.
5. Muftić, Teufik: *Gramatika arapskog jezika*, Sarajevo, 1998.
6. Tanasković, Darko – Anđelka Mitrović, *Gramatika arapskog jezika*, Beograd, 2005.

Predmet:	<i>Arapski jezik III</i>
Godina studija:	II
Semestar:	III
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Amrudin Hajrić

Sadržaj kolegija: U sklopu predviđenog plana izučavaju se proširene glagolske vrste; specifičnosti aktiva i pasiva glagola; particip aktivni i pasivni u svim proširenim vrstama; unipersonalni glagoli; polupravilni glagoli, hemzirani glagoli, podvostručeni glagoli; nepravilni glagoli, *slični* glagoli, *šuplji* glagoli, *krnji* glagoli i dvostruko nepravilni glagoli, akuzativi, vrste rečenica.

Ciljevi kolegija:

- pružiti studentima osnovna znanja iz arapske gramatike;
- osposobiti studente da čitaju arapske tekstove.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi iz gramatike, 1 sat lektorskih vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada eseja, testa, čitanje primarne (obavezno) i sekundarne literature (poželjno), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Glagolski načini proširenih glagolskih vrsta.
2. sedmica: Četverokonsonantski glagoli.
3. sedmica: Prijedlozi.
4. sedmica: Nepravilni glagoli, podjela; podvostručeni glagoli.
5. sedmica: Hemzirani glagoli, grafija *hemzeta* .
6. sedmica: *Slični* glagoli, fonetske promjene u konjugaciji sličnih glagola.
7. sedmica: *Šuplji* glagoli, *šuplji* glagoli kroz proširene vrste; pomoćni glagoli كان.
8. sedmica: *Krnji* glagoli, fonetske promjene u konjugaciji krnjih glagola.

- 9. sedmica: Dvostruko nepravilni glagoli, dvostruko nepravilni glagoli kroz proširene vrste.
- 10. sedmica: Pomoćni glagoli karakteristični arapskom jeziku.
- 11. sedmica: Prilozi; prilozi za mjesto, vrijeme, mjeru, način.
- 12. sedmica: Akuzativi, objekat; akuzativ čestice *ġ*; opći akuzativ; akuzativ stanja.
- 13. sedmica: Akuzativ uzroka i akuzativ specifikacije.
- 14. sedmica: Akuzativ izuzimanja, akuzativ apsolutne negacije.
- 15. sedmica: Rekapitulacija.

Literatura

Obavezna:

1. Sikirić, Šaćir: Muhamed Pašić, Mehmed Handžić: *Gramatika arapskog jezika*, I-II, Sarajevo, 1936.
2. *Arapski tekstovi 1. i 2.*, priredile: Zehra Alispahić i Amira Trnka, Hrestomatija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008.

Dopunska:

1. Attar, Samar: *Modern Arabic – Grammar In Context*, Bejrut, 1998.
2. Božović, Rade: *Udžbenik arapskog jezika sa vježbankom i rječnikom*, Sarajevo, 1984.
3. Kico, Mehmed: *Arapska gramatika u vremenu*, Dobra knjiga, Sarajevo, 2013.
4. Kovalev, A. A. – G. Š. Šarbatov: *Učebnik arapskoga jazika*, Moskva, 1969.
5. Muftić, Teufik: *Gramatika arapskog jezika*, Sarajevo, 1998.
6. Tanasković, Darko – Anđelka Mitrović, *Gramatika arapskog jezika*, Beograd, 2005.

Predmet:	Arapski jezik IV
Godina studija:	II
Semestar:	IV
Sati:	2+1+1
Smjer:	Religijski odgoj i vjerska nastava
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Amrudin Hajrić

Sadržaj kolegija: U sklopu predviđenog plana izučavaju se pomoćni glagoli; prelazni glagoli s jednim, dva ili tri objekta; akuzativi vezani uz subjekat, predikat i dodatke predikata, akuzativ glagola **كان** i **ليس**; rečenice: imenske i glagolske, proste, proširene i složene, nezavisne složene i zavisne složene; rečenica stanja.

Ciljevi kolegija:

- osposobiti studente da čitaju literaturu pisanu arapskim jezikom;
- osposobiti sudente da razgovaraju na arapskom jeziku.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi iz gramatike, 1 sat lektorskih vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada eseja, testa, čitanje primarne (obavezno) i sekundarne literature (poželjno), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu potrebno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Akuzativi uopćeno.
2. sedmica: Uvod u sintaksu, podjela rečenice na prostu i složenu.
3. sedmica: Podjela složenih rečenica na nezavisne i zavisne
4. sedmica: Zavisne složene rečenice; realna pogodbenica i pogodbeni veznici.
5. sedmica: Irealna pogodbenica rečenica.
6. sedmica: Mjesne rečenice; komparativ i superlativ; opisno poređenje.
7. sedmica: Načinska rečenica.
8. sedmica: Veznici; rečenica s dvojnim veznicima.

9. sedmica: Vremenske čestice.
10. sedmica: Namjerne rečenice.
11. sedmica: Odnosna rečenica.
12. sedmica: Uzročne rečenice, uzročni veznici
13. sedmica: Deverbalne imenice: imenice mjesta, oruđa i zanimanja.
14. sedmica: Glagoli sa dva i više objekata.
15. sedmica: Uzvici; dopusne rečenice.

Literatura

Obavezna:

- Muftić, Teufik: *Gramatika arapskog jezika*, Sarajevo, 1998.
- *Arapski tekstovi 1. i 2.*, priredile: Zehra Alispahić i Amira Trnka, Hrestomatija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008.

Dopunska:

- Attar, Samar: *Modern Arabic – Grammar In Context*, Bejrut, 1998.
- Božović, Rade: *Udžbenik arapskog jezika sa vježbankom i rječnikom*, Sarajevo, 1984.
- Kico, Mehmed: *Arapska gramatika u vremenu*, Dobra knjiga, Sarajevo, 2013.
- Kovalev, A. A. – G. Š. Šarbatov: *Učebnik arapskoga jezika*, Moskva, 1969.
- Sikirić, Šaćir: Muhamed Pašić, Mehmed Handžić: *Gramatika arapskog jezika*, I-II, Sarajevo, 1936.
- Tanasković, Darko – Anđelka Mitrović, *Gramatika arapskog jezika*, Beograd, 2005.

3. KATEDRA ZA ISLAMSKU TRADICIJU (HADIS)

1. Šef katedre: Dr. Zuhdija Hasanović, vanredni profesor

Profesori:

2. Dr. Omer Nakičević, profesor emeritus
3. Dr. Zuhdija Hasanović, vanredni profesor
4. Mr. Kenan Musić, viši asistent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Terminologija hadisa

Silabus

Predmet:	<i>Terminologija hadisa</i>
Godina studija:	I
Semestar:	I
Odsjek:	Teološki
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Zuhdija Hasanović

Sadržaj kolegija: Unutar ovog predmeta studenti će se upoznati s najosnovnijom hadiskom terminologijom kao što su termini: sunnet, hadis, haber, eser, hadisi kuds, metn, sened, ravi i rivaja te više sazati o mjestu hadisa u islamskom učenju i steći uvid u historijski razvoj hadiskih znanosti. Pored navedenog, studenti će dobiti uvid u temeljnu podjelu hadiskih znanosti, predmet i metodologiju njihovih istraživanja, kao i u osnovnu podjelu hadisa po različitim osnovama. Konačno, studenti će moći više saznati o najjemenitijim hadiskim učenjacima i njihovim ostvarenjima na polju hadiske znanosti.

Ciljevi kolegija su da:

- studenti budu upoznati s temeljnom hadiskom terminologijom, povijesnim razvojem hadiske znanosti i najrenomiranijim hadiskim znanstvenicima u BiH i svijetu;
- osposobi studente za pravilno razumijevanje i korištenje hadiske terminologije.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, jedan sat vježbi

Obaveze studenta: Ispunjavanje elemenata kontinuirane provjere znanja, koja se sastoji od: redovnog pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanja obavezne i dopunske literature i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija / predmeta po sedmicama:

1. Općenito o tradiciji, njenom značaju, pojmovima hadis, sunnet, haber, eser, hadisi kuds. Mjesto hadisa u islamskom učenju.
2. Izučavanje hadisa u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Odnos ashaba prema hadisu Božijeg Poslanika. Opreznost ashaba u prihvatanju i prenošenju hadisa.
3. Najpoznatije zbirke hadisa iz vremena ashaba. Hadis u vrijeme tabi'ina i posttabi'ina.
4. Hadis u 3. stoljeću po Hidžri. Hadiske zbirke nastale nakon 3. stoljeća po Hidžri.
5. Putovanja u potrazi za hadisom. Stručne škole za izučavanje hadisa.
6. Metode primopredaje hadisa. Doslovno i prenošenje hadisa po smislu. Zvanja hadiskih znanstvenika.
7. Izučavanje hadisa na našim prostorima.
8. Rekapitulacija/Test
9. Podjele hadiske znanosti. Znanost o pozitivnoj i negativnoj kritici prenosilaca.
10. Znanost o biografijama prenosilaca. Znanost o prividno kontradiktornim hadisima.
11. Znanost o derogaciji u hadisu. Znanost o nepoznatim riječima u hadisu. Znanost o povodima izricanja hadisa. Znanost o skrivenim mahanama u hadisu.
12. Podjela hadisa s obzirom na vjerodostojnost. Slabi hadisi zbog prekinutosti seneda. Slabi hadisi zbog suprotstavljanja vjerodostojnim predajama.
13. Slabi hadisi zbog nepreciznosti prenosilaca. Prenošnje i primjena slabih hadisa. Metruk hadisi i apokrifne predaje. Uzroci apokrifnosti u hadisu. Načini otkrivanja apokrifnosti.

14. Podjela hadisa s obzirom na kraj seneda. Podjela hadisa s obzirom na broj prenosilaca u jednoj generaciji. Hadiski učenjaci.
15. Rekapitulacija svih tema.

Literatura

Obavezna

Terminologija hadisa (hrestomatija), priredio: hfz. Aid Smajić, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, Sarajevo, 2006.

Dopunska

Handžić Mehmed, *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, III izdanje, Gazi Husrev-begova medresa, Sarajevo, 1972.

Mahmutović Mirsad, *Povodi nastanka Vjerovjesnikovih hadisa*, II dopunjeno izdanje, IC El-Kalem, Sarajevo, 2011.

Karalić Mahmut, *Hadis i hadiske znanosti*, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2010.

Kurdić Šefik, *Velikani hadiskih znanosti*, Islamska pedagoška akademija, Zenica, 2003.

Nakičević Omer, *Arapsko-islamske znanosti i glavne škole od XV do XVII vijeka (Sarajevo, Mostar, Prusac)*, Gazi Husrev-begova biblioteka, Sarajevo, 1988.

_____, *Uvod u hadiske znanosti: Hadis I*, Islamski teološki fakultet, Sarajevo, 1986.

Okić Muhammed Tajib, *Islamska tradicija: prilog izučavanju izvora šeriatskog prava*, Sarajevo, 1936.

Tufo, Muhammed, "Temelji hadiskih nauka", *Glasnik IVZ*, Sarajevo, 1938., br. 1-8.

4. KATEDRA ZA DOGMATIKU (AKAID)

Šef katedre: Dr. Rešid Hafizović, redovni profesor

Profesori:

1. Dr. Rešid Hafizović, redovni profesor
2. Dr. Adnan Silajdžić, redovni profesor
3. Dr. Samir Beglerović, docent
4. Dr. Nedžad Grabus, docent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Osnovi islamskoga vjerovanja (usul al-din)
2. Uvod u studij religije

Silabusi

Predmet:	<i>Osnovi islamskoga vjerovanja (Usul al-dīn)</i>
Godina studija:	I
Semestar:	I
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	6
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Rešid Hafizović
Saradnik:	Dr. Samir Beglerović, docent

Sadržaj kolegija: U okviru ovog kolegija izučavat će se osnovi i stupovi islamskoga vjerovanja, definicija temeljnih pojmova i ponuditi relevantna teološka analiza svakog od njih.

Cilj kolegija:

- da ponudi studentima potrebna znanja i predodžbe o sadržinskom opsegu islamske vjerujuće tradicije;
- da ponudi punovažne uvide u teološku interpretaciju istih koju je razvilo fundamentalno religijsko mišljenje islama.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Studenti su dužni redovno prisustvovati nastavi, pisati eseje i seminarske radove, čitati predloženu literaturu i pristupati polaganju završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, završni ispit 50%.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Sadržaj tradicionalnog obrasca islamskog vjerovanja.
2. sedmica: Izvori islamskog vjerovanja.
3. sedmica: Temeljno pojmovlje islamskog vjerovanja.
4. sedmica: Bog u islamu.
5. sedmica: Meleki u islamu.

- 6. sedmica: Objava u islamu.
- 7. sedmica: Poslanstvo u islamu.
- 8. sedmica: Eshatologija u islamu.
- 9. sedmica: Sloboda volje u islamu.
- 10. sedmica: Svjedočanstvo islamskog vjerovanja.
- 11. sedmica: Molitva u islamu.
- 12. sedmica: Zekat - obavezno udjeljivanje dijela imovine za siromašne i uboge.
- 13. sedmica: Post u islamu.
- 14. sedmica: Hodočašće i sveta geografija islama.
- 15. sedmica: Džihad u islamu.

Literatura

Primarna:

1. Rešid Hafizović, *Teološko razviđanje načela islamskog vjerovanja*, Sarajevo, 1996.
2. _____, *Teološko razviđanje stupova islamskog vjerovanja* (očekuje se izlazak koncem godine).

Sekundarna:

1. Muhammed Hamidullah, *Uvod u islam*, "Elkalem", Sarajevo, 1977.

Predmet:	<i>Uvod u studij religije</i>
Godina studija:	II
Semestar:	III
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	6
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Adnan Silajdžić

Sadržaj kolegija: Prateći sadržaj ovoga predmeta, studenti će se upoznati s osnovnom terminologijom iz oblasti izučavanja religija, poput pojmova: religija, vjera, religioznost, vjerovanje, magija, okultno, mistično i sl. Jednako tako, studenti će se upoznati s osnovnim suvremenim znanstvenim pristupima izučavanju fenomena religije: filozofija religije, teologija religije, fenomenologija religije itd. Stekavši osnovni uvid u znanstveni pristup izučavanju religije i religioznosti, studenti će se potom upoznati i s angažiranim pristupom izučavanju religije, kroz tretiranje pitanja odnosa ideologije i religije, religije i rata, te posljedica krize religijskoga identiteta u suvremenome svijetu.

Ciljevi kolegija:

- da studenti steknu osnovna saznanja iz oblasti znanstvenoga razumijevanja religijskoga fenomena;
- da se studenti osposobe adekvatno prezentirati fenomen religije, napose islama, u suvremenom javnom diskursu.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*) i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Znanost o religijama (povijest religija, komparativna povijest religija, fenomenologija religije, filozofija religije, teologija religije)
2. sedmica: Pojam, definicija i klasifikacija religije
3. sedmica: Vjera i religija (filozofsko-teološki pristup)
4. sedmica: Znanstveni pristup porijeklu religije (Mueller, Tylor, J. G. Frazer, Duerkheim, Freud)
5. sedmica: Univerzalnost i kulturna relevantnost religije
6. sedmica: Religija i geografija (međusobni utjecaji)
7. sedmica: Zajedničke dimenzije religija
8. sedmica: Ideologija i religija, religije i rat
9. sedmica: Test
10. sedmica: Osnovne karakteristike dalekoistočnih religija (hinduizam, budizam, konfucijanizam, taoizam)
11. sedmica: Osnovne karakteristike monoteističkih religija (judaizam, kršćanstvo i islam)
12. sedmica: Komparativne teme povijesti religija (molitva, knjiga, smrt, reinkarnacija, sveta mjesta, hodočašća)
13. sedmica: Religija u modernoj i postmodernoj epohi
14. sedmica: Religioznost New Agea i kriza religijskog identiteta u današnjem svijetu
15. sedmica: Religije i iskustvo dijaloga

Literatura

Primarna:

1. *Religije svijeta*, KS, Zagreb, 1987.
2. Aldo Natale Terrin, *Uvod u komparativni studij religija*, KS, Zagreb, 2006, str. 15-27; 39-51; 79-87)
3. Hrvoje Lasić, *Fenomenologija i filozofija religije*, Filozofski niz, Zagreb, 2011, str. 23-36.
4. Jakov Jukić, *Lica i maske svetog*, KS, Zagreb, 1997, str. 21-65; 67-159; 197-216; 217-257.
5. Mijo Škvorc, *Vjera i nevjera*, Zagreb, 1982, str. 27-29; 43-57.
6. Hrvoje Lasić, "New Age – Nova religija modernog doba", *Novi religijski pokreti*, Zagreb, 1997, str. 181-200 (priredio M. Nikić).
7. Adnan Silajdžić, *Kriza religijskog identiteta u današnjem svijetu*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2004.

Sekundarna:

1. *Enciklopedija živih religija*, Beograd, 1981.
2. L. Milin, *Naučno opravdanje religije I i II*, Beograd, 1976/7.
3. E.O. James, *Uporedna religija*, Beograd, 1961.

5. KATEDRA ZA ŠERIJATSKO PRAVO (FIKH)

Profesori:

1. Dr. Fikret Karčić, redovni profesor (vanjski saradnik)
2. Dr. Enes Ljevaković, vanredni profesor
3. Dr. Mustafa Hasani, docent
4. Mr. Nedim Begović, viši asistent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Uvod u islamsko pravo
2. Islamsko obredoslovlje (Ibadat)
3. Savremene fikhske teme

Silabusi

Predmet:	<i>Uvod u islamsko pravo</i>
Godina studija:	I
Semestar:	II
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2 +1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Enes Ljevaković
Saradnik:	Mr. Nedim Begović, viši asistent

Sadržaj kolegija: U okviru ovog kolegija dat će se kratak presjek historije nastanka i razvoja šerijatskog prava. Izučavat će se najvažnije etape objave Šerijata, formiranje islamskoga pravnog sistema i razvoja islamske pravne nauke. Posvetit će se pažnja glavnim fikhskim mezhebima i njihovim osnivačima. Pojasnit će se pojmovi: šerijat, din, fikh, idžtihad, fetva. Analizirat će se priroda, karakteristična obilježja, izvori i ciljevi šerijata. Ukazat će se na osnovne pravne maksime u šerijatskom pravu te na odnos šerijata i temeljnih ljudskih prava.

Ciljevi kolegija:

- upoznati studente s historijskim procesom nastanka i razvoja islamskog prava i islamske pravne nauke kao i glavnim fikhskim mezhebima.
- upoznati studente s prirodom, karakteristikama, izvorima i ciljevima šerijatskog prava te ih osposobiti za razumijevanje temeljnih šerijatskopравnih pojmova.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (obavezno) i sekundarne literature (optimalno) te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20 %, test 30 %, završni ispit 50 % ukupne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija:

1. sedmica: Uvod: opće napomene o islamskom pravu, njegovoj prirodi i specifičnostima.
2. sedmica: Glavni tokovi razvoja šerijatskopravne nauke i prakse: doba zakonodavstva, Hulefai-rašidina i ranih škola prava.
3. sedmica: Doba klasičnih škola: Ebu Hanife, Malik Šafija i Ahmed b. Hanbel i njihove pravne škole.
4. sedmica: Iščezle škole ehlu-sunneta i vladajuće pravno tumačenje haridžija i šija (imamija i zejdiya).
5. sedmica: Doba zaokruženja pravnog tumačenja i doba slijeđenja pravnih škola (taklid).
6. sedmica: Period recepcije stranih prava i pokušaja obnove islamske pravne misli.
7. sedmica: Kratak presjek historije šerijatskog prava u Bosni i Hercegovini.
8. sedmica: Izvori šerijatskog prava.
9. sedmica: Pojam i vrste šerijatskopravne norme.
10. sedmica: Test.
11. sedmica: Ciljevi šerijata.
12. sedmica: Glavne pravne maksime u šerijatskom pravu (qava'id kullije).
13. sedmica: Institucija idžtihada i fetve
14. sedmica: Šerijat i temeljna ljudska prava i mogućnosti adaptacije i reforme fikha.
15. sedmica: Rezime.

Literatura

Primarna:

1. Fikret Karčić, *Historija šerijatskog prava*, FIN.
2. Usuli-fikh, hrestomatija tekstova, priredio: dr. Enes Ljevaković, FIN, 2005.

Sekundarna:

1. Ibrahim Džananović, *Idžtihad u prva četiri stoljeća po hidžri*, FIN, godina?.
2. Džasir Avde, *Ciljevi šerijata*, CNS – El-Kalem, 2012.

Predmet:	<i>Islamsko obredoslovlje (Ibadat)</i>
Godina studija:	II
Semestar:	III
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	3+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Mustafa Hasani
Saradnik:	Mr. Nedim Begović, viši asistent

Sadržaj kolegija: Ovaj se kolegij bavi izučavanjem obreda s religijsko-pravnog aspekta. Izučavaju se koncept ibadata, njegov smisao i ciljevi te utjecaj na ljudsko ponašanje u društvu. Teme uključuju: taharet, namaz, zekat, post i hadž.

Ciljevi kolegija:

- da studenti budu upoznati s temeljnim pravilima i terminologijom iz Obredoslovlja i vjerskom praksom;
- da osposobi studente za pravilno izvođenje vjerske prakse.

Oblik nastave: 3 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Ispunjavanje elemenata kontinuirane provjere znanja, koja se sastoji od: redovnog pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanja primarne i sekundarne literature i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Upoznavanje s predmetom i važnost ibadata; Obred u ime Allaha
2. sedmica: Obredna čistoća i njena nužnost.
3. sedmica: Namaz – stup vjere.
4. sedmica: Sastavni dijelovi namaza i njihovi smislovi.
5. sedmica: Pripadnost zajednici i džematu.
6. sedmica: Post – sustezanje u ime Allaha.
7. sedmica: Socijalni aspekti posta (Kefaret, Fidja i sadekatu'l-fitr, adabi

- posta).
8. sedmica: Rekapitulacija/Test.
 9. sedmica: Odgojni aspekti posta na ličnost postača.
 10. sedmica: Kurban – pojam žrtve.
 11. sedmica: Musliman čisti i imetak; Zekat i briga za društvene i pojedinačne probleme.
 12. sedmica: Bosanskohercegovačko i međunarodno iskustvo menadžmenta zekata.
 13. sedmica: Obredi hadža – smisao i značaj.
 14. sedmica: Hadž - simbol jedinstva i različitosti.
 15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

Primarna:

1. Mustafa Hasani, *Ibadat (Hrestomatija)*, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, Sarajevo, 2009.

Sekundarna:

1. Tuhmaz, *Hanefijski fikh*, _____?
2. Sejjid Sabik, *Fikhu'sunneh* _____?
3. Mustafa Hasani, “Imovina na koju se daje zekat”, *Glasnik*, LXV, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, novembar-decembar 2003, br. 11-12, str. 1029 – 1038.
4. “Modeli organiziranog prikupljanja i distribucije zekata u svijetu“, *Glasnik*, LXVI, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, septembar-oktobar, 2004, br. 9-10, str. 932-948.
5. “Fond zekjata iz Kuvajta – primjer savremene organizacije za prikupljanje i distribuciju zekata“, *Zbornik radova FIN-a*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2004, br. 9, str. 149–164.
6. “Problem gužve u Harem-i Šerifu za vrijeme hadždža“, *Zbornik radova FIN-a*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2005, br. 10, str. 167-190.
7. “Važnost islamske vlasti u organizaciji i vođenju akcije ubiranja i distribucije zekata sa posebnim osvrtom na Islamsku zajednicu u Bosni i Hercegovini”, *Znakovi vremena*, Naučnoistraživački institut “Ibn Sina”, Vol. 9, Sarajevo, 2006, br. 31, str. 63-78.
8. “Problem gužve na Mini za vrijeme hadždža“, *Zbornik radova FIN-a*, Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, XXVI, Sarajevo, 2007, br. 12, str. 139-159.
9. “Sawm - islamski post“, u: *Vodič za islamski post “... Mjesec ramazana počinje”*, Tugra, Sarajevo, 2009.
1. Karadavi, *Smisao šerijatskih propisa*, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2012.

Predmet:	<i>Savremene fikske teme</i>
Godina studija:	II
Semestar:	IV
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Mustafa Hasani
Saradnik:	Mr. Nedim Begović, viši asistent

Sadržaj kolegija: Ovaj kurs bavi se izučavanjem različitih fikshskih tema s religijsko-pravnog aspekta s naglaskom na društvenu angažiranost i prisutnost problema u našem društvu. Izučavaju se koncept porodice i braka te druga pitanja iz domena personalnog prava, zatim različite teme iz savremenog života s ciljem da se ukaže na njihovu društvenu prisutnost ali i utjecaj na ljudsko ponašanje u društvu.

Ciljevi kolegija:

- da studenti budu upoznati s temeljnim pojmovima, znanjima i vjerskom praksom iz različitih savremenih fikshskih tema;
- da osposobi studente za pravilno izvođenje vjerske prakse i nastave.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Ispunjavanje elemenata kontinuirane provjere znanja, koja se sastoji od: redovnog pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanja primarne i sekundarne literature i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Pojam i struktura porodice.
2. sedmica: Planiranje porodice (Pravo na rođenje i abortus).
3. sedmica: Ciljevi braka u šerijatskom pravu.
4. sedmica: Da li je institucija braka u krizi?

5. sedmica: Nasilje u braku (Medijacija).
6. sedmica: Islamski nasljedni red i zaštita ženskih lica.
7. sedmica: Testament – posljednja volja.
8. sedmica: Rekapitulacija/Test.
9. sedmica: Vakuf – lična odgovornost prema društvu i Islamskoj zajednici.
10. sedmica: Pitanje halal zarade i potrošnje u savremenim okolnostima.
11. sedmica: Pitanje ishrane i hrane u savremenom okruženju.
12. sedmica: Problem siromaštva i socijalne ne/osjetljivosti.
13. sedmica: Pitanje ekologije.
14. sedmica: Odnos prema bolesti i bolesniku (Prevenција i liječenje bolesti u šerijatskom pravu; estetska hirurgija; Toksikomanije u savremenom dobu).
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

Primarna:

1. Enes Ljevaković, *Savreme fikhske teme (Hrestomatija)*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2008.
2. Mustafa Hasani, *Tumačenje i primjena normi šerijatskog prava o mješovitim brakovima u Bosni i Hercegovini u periodu 1930-1940. godina*, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo (neobjavljen doktorski rad).
3. Karčić i E. Karić, *Šerijatsko pravo u savremenom dobu*, Pravni centar, Sarajevo, 1998, str. 333-357.
4. Begović Nedim: “Testament u islamskom pravu”, *Glasnik*, LXIV/2002, br. 11-12, str. 1147-1158.

Sekundarna:

1. Ibrahim Džananović, *Primjena šerijatskog porodičnog prava kroz praksu Vrhovnog šerijatskog suda u Sarajevu*, Fakultet islamskih nauka, godina?
2. M. A. Čerimović, *Šerijatsko nasljedno pravo*, godina?
3. M. A. Čerimović, *O vakufu, ?*
4. F. Karčić, “Vakufi i reprivatizacija”, *Glasnik*, 1991.
5. M. Hasani, “Jedna interesantna vasijetnama iz Gračanice iz 1936. godine”, *Takvim za 2006*, Sarajevo, 2005.
6. M. Hasani i N. Begović, “Praksa šerijatskih vjenčanja u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini”, *Glasnik*, LXXIII, Rijaset IZ u BiH, novembar-decembar 2011, br. 5-6, str. 1124-1137.

6. KATEDRA ZA ISLAMSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Šef katedre:

Profesori:

1. Dr. Adnan Silajdžić, redovni profesor
2. Dr. Džemal Latić, redovni profesor
3. Dr. Hilmo Neimarlija
4. Dr. Dževad Hodžić, vanredni profesor
5. Dr. Zuhdija Hasanović, vanredni profesor
6. Dr. Samir Beglerović, docent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Teme Kur'ana
2. Životopis Muhammeda, a.s. (Sira)
3. Teološka antropologija
4. Filozofija moralnog odgoja
5. Kur'anski koncept odgoja
6. Osnovi sociologije obrazovanja
7. Teorije odgoja
8. Sunnetski koncept odgoja

Silabusi

Predmet:	<i>Teme Kur'ana</i>
Godina studija:	I
Semestar:	II
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Džemal Latić
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: U okviru predmeta *Teme Kur'ana* studentima će se prezentirati najvažnije ili glavne teme Kur'ana, uvešće se u metodologiju “tematiziranja“ kur'anskog teksta, upoznat će se s “netematskim“ ustrojstvom Kur'ana i komentatorskom potrebom da iz svoga vremena “tematiziraju Kur'an“.

Ciljevi kolegija:

- da studenti pedagoškog smjera ovladaju glavnim temama Kur'ana;
- da se studenti pedagoškog smjera upoznaju s klasičnim i savremenim načinima “komentatorskog tematiziranja“ Kur'ana.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Uredno pohađanje nastave, marljiva izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za pozitivnu ocjenu student je dužan ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Bog kao “tema“ Kur'ana.
2. sedmica: Svijet i stvaranje svijeta, svjetovi po Kur'anu, vidljivi i nevidljivi

- svjetovi.
3. sedmica: Čovjek kao “tema Kur'ana“, čovjek kao pojedinac, čovjek u društvu;
 4. sedmica: Ljudske zajednice u Kur'anu, narodi u Kur'anu, zajednice u Kur'anu.
 5. sedmica: Priroda na stranicama Kur'ana, nebo, zemlja, zvijezde.
 6. sedmica: Mineralni svijet i biljni svijet Kur'ana (*flora*), životinjski svijet Kur'ana.
 7. sedmica: Poslanstvo (*risalat*) i vjerovjesništvo (*nubuwwat*) kao tema Kur'ana.
 8. sedmica: Dobro i zlo kao tema Kur'ana, porijeklo zla i pitanje čovjeka.
 9. sedmica: Čovjek u raju.
 10. sedmica: Čovjek na Ovom svijetu i pitanje odgovornosti.
 11. sedmica: Brak i bračne zajednice, muž i žena kao “tema Kur'ana“.
 12. sedmica: Odnosi među ljudima (poslovanje).
 13. sedmica: Duhovni svjetovi Kur'ana, meleki/andeli, džini, demoni, sotone.
 14. sedmica: Prolaznost Ovog svijeta, Smak svijeta, Posljednji dan... kao tema Kur'ana.
 15. sedmica: Eshatološke teme Kur'ana, Raj i Pakao, Berzah.

Literatura

Primarna:

1. Fazlur Rahman, *Glavne teme Kur'ana*, El-Kalem, Sarajevo, 2012.

Sekundarna:

1. Enes Karić (priredio), *Semantika Kur'ana*, Bemust, Sarajevo, 1998.

Predmet:	<i>Životopis Muhammeda, a.s. (Sira)</i>
Godina studija:	I
Semestar:	II
Odsjek:	Odsjek za islamsku vjeronauku i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Zuhdija Hasanović

Sadržaj kolegija: U uvodnim predavanjima studenti će se upoznati s najznačajnijim detaljima iz života ranijih Božijih poslanika, a.s., čiji je cilj poslanja bio poučavati i usmjeravati ljude istinskim vrijednostima, navikavati ih na uzornu praksu i odvrćati od poroka i devijantnog ponašanja, a onda posebnu pažnju usmjeriti na život Muhammeda, a.s., koji je za nas mjerodavnog i smjerodavnog karaktera te kroz najvažnije događaje iz tog nenadmašnog načina življenja i djelovanja i rezultate njegovog poslanstva crpiti inspiraciju za naše kvalitetnije življenje i djelovanje danas.

Ciljevi kolegija su da:

- studenti budu upoznati s uzornim životima Božijih poslanika, a.s., od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.
- studenti kroz upoznavanje s besprijekornim djelovanjem Božijih poslanika, a.s., nastoje u njima otkriti svoje uzore u životu.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, jedan sat vježbi

Obaveze studenta: Ispunjavanje elemenata kontinuirane provjere znanja, koja se sastoji od: redovnog pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanja obavezne i dopunske literature i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija / predmeta po sedmicama:

1. Definiranje pojma *sira*, izvori životopisa Božijih poslanika, a.s., značaj izučavanja i naš odnos prema Božijim poslanicima
2. Adem, a.s., i njegovi sinovi (Habil i Kabil)
3. Hud, a.s., i Salih, a.s.
4. Idris, a.s., i Nuh, a.s.
5. Ibrahim, a.s. (traganje za istinom, odnos prema roditelju i djetetu)
6. Musa, a.s., i Isa, a.s.
7. Rekapitulacija/Test
8. Rođenje Muhammeda, a.s., njegov odgoj, odrastanje i ženidba
9. Primanje objave i prvi muslimani, iskušenja pozivanja u vjeru, Isra i Miradž,
10. Hidžra (pripreme, tok, poruke)
11. Izgradnja društva i države (gradnja džamije, bratimljenje, Medinska povelja, status žene)
12. Oružane borbe protiv idolopoklonika (Bedr, Uhud, Hendek), Sporazum na Hudejbiji, Oslobođenje Meke, Hunejn
13. Oružane borbe protiv jevreja i kršćana (Benun-Nedir, Benu Kurejza, Mu'ta, Tebuk)
14. Oproštajni hadž i rezultati Muhammedovog, a.s., poslanstva
15. Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

Obavezna

Ramadan Tarik, *Stopama Božijeg Poslanika: pouke iz života Muhammeda, a.s.*, (prijevod s engleskog: Fikret Pašanović), Udruženje ilmijje Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, 2010;

Dopunska

Armstrong Karen, *Muhammed: Poslanik za naše vrijeme*, (prijevod s engleskog: Mirnes Kovač), Buybook, Sarajevo, 2008.;

Gulen M. Fethullah, *Beskrajna svjetlost: Muhammed, a.s.*, El-Kalem, Sarajevo, 2012., I i II;

Hejkel Muhammed Husejn, *Život Muhammeda, a.s.*, El-Kalem, Sarajevo, 2004.;

Ibn Kesir, *Kazivanja o vjerovjesnicima*, (prijevod s arapskog: Ahmed Adilović), Ilum d.o.o., Bužim, 2007.;

Lings Martin, *Muhammed: život njegov osnovan na vrelima najstarijim*, (prijevod: Rusmir Mahmutćehajić), Oslobođenje International, Sarajevo, 1996.;

Nasr Seyyed Hossein, *Muhammed – čovjek Božiji*, (prijevod s engleskog: Rešid Hafizović), Naučnoistraživački institut Ibn Sina, Sarajevo, 2007.;

Predmet:	<i>Teološka antropologija</i>
Godina studija:	II
Semestar:	IV
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	6
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Samir Beglerović

Sadržaj kolegija: Ovaj će kolegij studente upoznati s doktrinarnim razumijevanjem čovjeka shodno tretiranju njegove naravi u izvorima islama (Kur'anu i Sunnetu), kao i u ukupnom intelektualnom naslijeđu muslimana. Tradicijsko interpretiranje naravi čovjeka studentima će omogućiti potpunije razumijevanje značenja pojma čovjekovoga dostojanstva, percipiranog kako kroz duhovnu tako i krajnje biološku dimenziju čovjekove egzistencije. Pored ovoga, studenti će biti uvedeni u opći studij antropologije, kao i antropološki studij muslimanskih društava i zajednica.

Ciljevi kolegija:

- stjecanje osnovnih znanja iz antropologije;
- osposobljavanje za potpunije razumijevanje čovjeka i njegove naravi;
- upoznavanje s osnovnim trendovima pozitivističkog izučavanja muslimanskih društava i zajednica.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, izrada testa. Čitanje primarne literature (*obavezno*), sekundarne literature (*optimalno*) i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Test čini 40%, a završni ispit 60% od ukupne konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Nastanak znanosti antropologije i njen historijski razvoj.
2. sedmica: Osnovna terminologija antropološke znanosti i ključni problemi.

3. sedmica: Koncepti "Islamske antropologije" i "Antropologije islama".
4. sedmica: Kritika dva dominantna koncepta teološke antropologije islama.
5. sedmica: Eikono-antropologija: čovjekova *priličnost*.
6. sedmica: Ontološki, egzistencijalni i finalni vid čovjekove stvorene naravi.
7. sedmica: Duh i egzistencija duhovnih bića.
8. sedmica: Potpuno ozbiljeni duhovni čovjek (*al-insān al-kāmil*).
9. sedmica: Test.
10. sedmica: Narav čovjekove duše (*nafs insāniyya*).
11. sedmica: Kategorije čovjekove duše (*al-a'wār as-sab'a*).
12. sedmica: Seksualni identitet čovjeka u Izvorima i tradiciji.
13. sedmica: Kriza spolnosti savremenog čovjeka.
14. sedmica: Pozitivistički pristupi proučavanju muslimanskih društava i zajednica.
15. sedmica: Savremeni trendovi u izučavanju muslimanskih zajednica na Zapadu.

Literatura

Primarna:

1. Ugo Fabijeti, Roberto Maligeti, Vinčenco Matera, *Uvod u antropologiju: Od lokalnog do globalnog*, Beograd, Clio, 2002.
2. Seyyed Hossein Nasr, *Živi sufizam: Ogledi o sufizmu*, Sarajevo, Naučnoistraživački institut "Ibn Sina", 2004.
3. 6. Abd Al-Wahab Bouhdiba, *Vrt milovanja: Fenomen seksualnosti u islamu*, Sarajevo, Ljiljan, 1994.

Sekundarna:

1. Luka Tomašević, "Teološki pogled na dostojanstvo ljudske osobe", *Kačić: Zbornik u čast Emilija Marina*, god. XLI-XLIII, 2009.-2011, str. 1165-1196.
2. *Antropologija, religije i alternativne religije: Kultura identiteta (zbornik radova)*, Beograd, Srpski genealoški centar, 2011.

Predmet:	<i>Filozofija moralnog odgoja</i>
Godina studija:	II
Semestar:	IV
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	6
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Dževad Hodžić
Saradnik:	

Sadržaj kolegija:

U okviru kolegija proučavaju se najvažniji povijesni koncepti filozofije moralnog odgoja, njihovi predstavnici u drevnim, klasičnim i modernim epohama istočnih filozofskih tradicija, grčke filozofije, islamskog klasičnog razdoblja, kršćanskog srednjeg vijeka i modernih i suvremenih odgojnih i obrazovnih kretanja.

Ciljevi kolegija

- da se studentima omogući uvid u filozofijsko značenje i značaj moralne dimenzije odgoja i obrazovanja kako bi bili kompetentni da se na temelju tih uvida kritički i kreativno odnose prema moralnim i etičkim izazovima u teorijskom i praktičnom području suvremenih procesa u odgoju i obrazovanju.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Ispunjavanje elemenata kontinuirane provjere znanja koja se sastoji od: redovnog pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanja primarne i sekundarne literature i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: O pojmu odgoja i obrazovanja; moralna dimenzija odgoja i

- obrazovanja.
2. sedmica: Moralni aspekt odgoja u istočnim filozofijama.
 3. sedmica: Moralni odgoj u grčkoj filozofiji.
 4. sedmica: Moralni odgoj u normativnim izvorima islama: etički plan Kur'ana i poslanička moralno-odgojna misija Muhammeda, alejhisselam.
 5. sedmica: Moralni odgoj u islamskoj klasičnoj filozofskoj tradiciji.
 6. sedmica: Gazalijeva filozofija moralnog odgoja: sufijsko uzdizanje duše.
 7. sedmica: Moralni odgoj u srednjovjekovnoj kršćanskoj filozofiji.
 8. sedmica: Rekapitulacija/Test.
 9. sedmica: Rusoova filozofija moralnog odgoja.
 10. sedmica: Kantova filozofija moralnog odgoja.
 11. sedmica: Al-Attasova filozofija moralnog odgoja i obrazovanja.
 12. sedmica: Moral i odgoj u pluralnom društvu.
 13. sedmica: Obrazovanje i moral.
 14. sedmica: Ekološki moralni odgoj i integrativni potencijal bioetike.
 15. sedmica: Moralni odgoj za slobodu i odgovornost.

Literatura

Primarna:

1. M. M. Sharif, *Historija islamske filozofije I i II*, Zagreb, 1990.
2. Wan Mohd Nor Wan Daud, *Obrazovna filozofija i praksa Syeda Naquiba Al-Attasa*, Sarajevo, 2010.

Sekundarna:

1. *Etika, uvod u islamsko i zapadno etičko mišljenje* (priredio Dževad Hodžić), Hrestomatija FIN-a, Sarajevo, 2005.
2. Miloš N. Đurić, *Istorija helenske etike*, Beograd, 1997.

Predmet: *Kur'anski koncept odgoja*
Godina studija: III
Semestar: V
Smjer: Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati: 2+1
ECTS: 5
Status: Obavezni predmet
Nastavnik: Prof. dr. Džemal Latić
Saradnik:

Sadržaj kolegija: U okviru predmeta *Kur'anski koncept odgoja* studentima pedagoškog smjera će se prezentirati glavni planovi etičkih učenja Kur'ana.

Ciljevi kolegija:

- da studenti pedagoškog smjera ovladaju glavnim *etičkim i odgojnim terminima* Kur'ana;
- da se studenti pedagoškog smjera ukratko upoznaju s klasičnim i savremenim djelima iz područja islamskoga odgoja i etičkih vrijednosti islama.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Uredno pohađanje nastave, marljiva izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za pozitivnu ocjenu student je dužan ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Čovjek kao biće koje je potrebno da se odgaja.
2. sedmica: Odgoj po Kur'anu i pitanje dobra (*hayr*) i zla (*šarr*).
3. sedmica: Bog kao "odgajatelj" po Kur'anu.
4. sedmica: Kategoriziranje ljudskih djela po Kur'anu.

5. sedmica: Odgojna uloga porodice po Kur'anu.
6. sedmica: Znamenite porodice u Kur'anu.
7. sedmica: Kur'ansko i odgoj vjerske svijesti, odnos nevjerovanja i vjerovanja.
8. sedmica: Pitanje odgoja u Kur'anu i kategoriziranje ljudi kao grešnika.
9. sedmica: Pitanje odgoja u Kur'anu i kategoriziranje ljudi kao *mu'mina* (vjernika);
10. sedmica: Kur'ansko institucionaliziranje *harama* (zabranjenog) i *halala* (dopuštenog).
11. sedmica: Odgoj po Kur'anu i pitanje *husna* (ljepote) i *su'a* (onog ružnog).
12. sedmica: Razvijanje odgojne "estetike" po Kur'anu.
13. sedmica: Odgoj i moral, sloboda i zakon po Kur'anu.
14. sedmica: Kazna i nagrada kao odgojne "mjere".
15. sedmica: Odgoj i pitanje lojalnosti, predanost Bogu (islam).

Literatura

Primarna:

1. Fazlur Rahman, *Glavne teme Kur'ana*, El-Kalem, Sarajevo, 2012.

Sekundarna:

1. Enes Karić (priredio), *Semantika Kur'ana*, Bemust, Sarajevo, 1998.

Predmet:	<i>Osnovi sociologije obrazovanja</i>
Godina studija:	III
Semestar:	V
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Hilmo Neimarlija
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: Uvođenje u sociologiju obrazovanja kao disciplinu sociološke nauke, koja se normira kao središnja društvena nauka i kao središnji zastupnik naučne racionalizacije života savremenih društava i upoznavanje s osnovnim sociološkim konceptima i reprezentativnim sociološkim temama obrazovanja i obrazovnih sistema današnjeg svijeta.

Ciljevi kolegija:

- razumijevanje osnovnih intelektualnih i društvenih pretpostavki, ciljeva i postignuća sociologije uopće i sociologije obrazovanja kao sociološke discipline ili grane koja izučava i interpretira procese i sisteme obrazovanja u njihovim društvenim uslovljenostima i učincima.

Oblik nastave: Predavanja i razgovori o predavanjima i esejima studenata.

Obaveze studenata: Pisanje eseja i učešće u razgovorima.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, prva pismena provjera 30% i druga provjera 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Uvod u razloge i ciljeve kursa.
2. sedmica: Filozofske i sociokulturne odrednice nastanka sociologije. Sociologija: nauka koja hoće da razumije i tumači društveno djelovanja.
3. sedmica: Uspon i struktura društvenog: zajednica i društvo.

4. sedmica: Društvena samokarakterizacija: kultura i civilizacija.
5. sedmica: Religiozno i društveno: religijski fenomen i društvena zamagljenja granice između religije i nereligije; sociološko i politetičko definiranje religije.
6. sedmica: Religija i procesi savremenog svijeta: izgradnja Evrope i kršćanstvo, muslimanska društva i izazovi evropeizacije i amerikanizacije, religijski fundamentalizmi, stereotipi o islamu i muslimanske tjeskobe.
7. sedmica: Test.
8. sedmica: Sociološki pristup obrazovanju; obrazovanje i pitanje svjesnog društvenog opstojanja.
9. sedmica: Obrazovanje kao modus socio-kulturne reprodukcije i veze između pojedinca i društva u sociološkom pristupu funkcionalizma i liberalizma.
10. sedmica: Povezanost razvoja modernog sistema obrazovanja i procesa industrijalizacije u zapadnoevropskim društvima; društveni elitizam tradicionalne i demokratski univerzalizam moderne ekonomije znanja u obrazovanju.
11. sedmica: Savremeno sociološko tematiziranje usklađenosti individualnog i društvenog interesa u školskim sistemima obrazovanja. Problemi i raspuća obrazovanja kao osposobljavanja za život u društvu, kao prilike za bolji život i kao samosvrhovitog stjecanja znanja.
12. sedmica: Obrazovanje u vremenu nove komunikacijske tehnologije i uspostavljanja informacijskog društva kao globalnog civilizacijskog poretka; globalizacija, lokalizacija i provincijalizacija obrazovanja.
13. sedmica: Aktualni prijepori demokratije i prava na jednak tretman spolnih, etničkih, klasnih, religijskih razlika i prava na identitet u sistemima i procesima obrazovanja. Obrazovanje za multikulturalnost i multikulturalno obrazovanje.
14. sedmica: Kulturno-povijesna obilježja klasičnog sistema islamskog obrazovanja, njegove moderne reforme i aktualni problemi islamskog obrazovanja muslimana na Zapadu.
15. sedmica: Završni test.

Literatura (nedostaje izdavač?)

Primarna:

1. *Sociološke teme i perspektive/ Hrestomatija*, priredio Hilmo Neimarlija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo 2005.
2. *Religija i društvo/ Hrestomatija*, priredio Hilmo Neimarlija, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2006.
3. Entoni Gidens, *Sociologija (poglavlje o obrazovanju)*, Beograd, 2003.
4. Michael Haralambos i Robin Heald, *Uvod u sociologiju (poglavlje o obrazovanju)*, Zagreb, 1989.
5. Brian Bary, *Kultura i jednakost (poglavlje o obrazovanju)*, Zagreb, 2006.
6. Hilmo Neimarlija, *Klasično islamsko obrazovanje*, u: *...Ka obnovi islamske misli. Bošnjačko razumijevanje islama u 20. stoljeću*, Sarajevo, 2009.
7. Karl Manhajm, *Dijagnoza našeg vremena (poglavlje o obrazovanju)*, Novi Sad, 2009.

8. Tarik Ramadan, *Evro-američki muslimani i budućnost islama (poglavlje o obrazovanju)*, Sarajevo, 2007.

Sekundarna:

1. Đ. Nadrljanski, M. Nadrljanski i M. Tomašević, *Digitalni mediji u obrazovanju – pregled međunarodnih iskustava*, INFuture 2007: “Digital Information and Heritage”, Split, 2007.
2. Max Weber, *Metodologija društvenih nauka*, Zagreb, 1989.
3. Emile Durkheim, *Pravila sociološke metode*, Zagreb, 1999.
4. Jon Elster, *Uvod u društvene znanosti*, Zagreb, 2000.
5. Ibn Haldun, *Mukaddima*, Sarajevo, 2007.
6. Entoni Gidens, *Sociologija*, Beograd 2003;
7. Keit Doubt, *Sociologija nakon Bosne*, Sarajevo, 2003.
8. Malkolm Hamilton, *Sociologija religije*, Beograd, 2003.
9. Hubert Knoblauch, *Sociologija religije*, Zabreb, 2004.
10. Jakov Jukić, *Budućnost religije*, Split, 1991.
11. Ivan Ilić, *Dole škole*, Beograd, 1980.
12. Muhidin Džanko, *Provincijalizacija obrazovnog sistema*, Muallim br. 2, Sarajevo, 2000.

Predmet:	<i>Teorije odgoja</i>
Godina studija:	III
Semestar:	V
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Mujo Slatina
Saradnik:	

Sadržaj predmeta: Upoznavanje s pojmovima “znanost o odgoju” i uvođenje u sadržaj kolegija; Različiti aspekti upućenosti čovjeka na odgoj; Odgoj u kontekstu različitih teorijskih pristupa; Teorijska razmatranja odgojnog fenomena u savremenoj znanosti o odgoju; Razumijevanje odgoja u okviru pedagogije kao normativne discipline; Razumijevanje odgoja u okviru empirijskog pravca znanosti o odgoju; Pojam odgoj u kontekstu kritičkog racionalizma; Bihevioristički pravac u znanosti o odgoju i pedagoška praksa; Hermeneutički pristup razumijevanja odgoja i odgojna praksa; Duhovnoznanstvena pedagogija; Razumijevanje odgoja unutar kritičke teorije; Razumijevanje odgoja unutar simboličkog interakcionizma i etnopedagogije; Neoliberalistička polazišta u razmatranju odgojnog fenomena; Znanost i/ili znanosti o odgoju; Mogućnosti integralne znanosti o odgoju; Znanstveno-teorijske paradigme i “kriza” odgoja; Savremena poimanja “autonomije” znanosti o odgoju; Odgoj i “razularení” svijet (Giddens); Odgoj poslije postmoderne u “društvu rizika” (Beck).

Ciljevi predmeta:

- upoznati studente s najznačajnijim teorijskim pravcima na polju znanosti o odgoju; osposobljavanje studenata za razumijevanje i objašnjavanje odgojnih fenomena u kontekstu pojedinih teorijskih pravaca i orijentacija.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, seminari, praktikum, konsultacije, istraživački zadaci/analize, multimedija, internet

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Pohađanje nastave i ocjena aktivnosti studenta u svim oblicima nastave (kontinuirano praćenje rada); pismena priprema za predavanje i vježbe (predaje se prije predavanja i vježbi); kontinuirana provjera znanja (kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave; studenti su obavezni analizirati dva djela iz navedene literature i sačiniti izvode u vidu anotacija, rezimea, sažetaka ili kritičkih opservacija; pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa); ocjena se objavljuje uz broj indeksa, bez imena; samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje; završni ispit – sumiranje postignutih rezultata.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Upoznavanje s pojmovima “znanost o odgoju” i uvođenje u sadržaj kolegija.
2. sedmica: Različiti aspekti upućenosti čovjeka na odgoj; Odgoj u kontekstu različitih teorijskih pristupa.
3. sedmica: Teorijska razmatranja odgojnog fenomena u savremenoj znanosti o odgoju.
4. sedmica: Razumijevanje odgoja u okviru pedagogije kao normativne discipline.
5. sedmica: Razumijevanje odgoja u okviru empirijskog pravca znanosti o odgoju.
6. sedmica: Pojam odgoj u kontekstu kritičkog racionalizma.
7. sedmica: Bihevioristički pravac u znanosti o odgoju i pedagoška praksa.
8. sedmica: Hermeneutički pristup razumijevanja odgoja i odgojna praksa.
9. sedmica: Duhovnoznanstvena pedagogija.
10. sedmica: Razumijevanje odgoja unutar kritičke teorije.
11. sedmica: Razumijevanje odgoja unutar simboličkog interakcionizma i etnopedagogije.
12. sedmica: Neoliberalistička polazišta u razmatranju odgojnog fenomena.
13. sedmica: Znanost i/ili znanosti o odgoju.
14. sedmica: Mogućnosti integralne znanosti o odgoju.
15. sedmica: Odgoj i “razularení” svijet (Giddens); Odgoj poslije postmoderne u “društvu rizika” (Beck).

Literatura

Primarna:

1. König, E i Zedler, P. (2001) *Teorije znanosti o odgoju – uvod u osnove*,
2. *metode i praktičnu primjenu*, Zagreb: Educa.
3. Gudjons, H: (1994) *Pedagogija – temeljna znanja*, Zagreb: Educa.
4. Lenzen, D. (2002) *Vodič za studij znanosti o odgoju*, Zagreb: Educa.

5. Slatina, M. (2005) *Od individue do ličnosti – uvođenje u teoriju konfluentnog obrazovanja*, Zenica: Dom štampe.

Sekundarna:

1. Liessman, K. P. (2009) *Teorija neobrazovanosti, zablude društva znanja*, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
2. Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost: sedam temeljnih spoznaja nužnih u odgoju za budućnost*, Zagreb: Educa.
3. Gudjons H. (2002) Postmoderna i nauka o vaspitanju. *Pedagogija*, Beograd 40(3):17-32.
4. Slatina, M. (2012) "Paradigmatičnost antropocentrične usmjerenosti odgoja", u: *Novi muallim, ?*
5. Tufekčić, A. (2012) *Osnove etnopedagogije*, Sarajevo: Dobra knjiga i Centar za napredne studije.

Predmet:	<i>Sunnetski koncept odgoja</i>
Godina studija:	III
Semestar:	VI
Odsjek:	Odsjek za islamsku vjeronauku i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Zuhdija Hasanović

Sadržaj kolegija: Budući da je teško naći zajednicu koja je bila u tako teškim uvjetima za reformu kao što je bila zajednica Muhammeda, a.s., i da je od nje za svega 23 godine izgradio zdravu, pravednu, humanu, kompaktnu i angažiranu zajednicu nužno je analizirati koji je koncept primijenio Muhammed, a.s., u odgoju i obrazovanju svojih sljedbenika te kojim se metodama i sredstvima koristio u svom djelovanju.

Ciljevi kolegija su:

- upoznati studenti s sunnetskim konceptom odgoja, temeljnim odgojnim područjima te Poslanikovim, s.a.v.s., metodama i sredstvima odgoja;
- osposobiti studente da u odgojnom radu primjenjuju metode i sredstva kojima se koristio Muhammed, a.s.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, jedan sat vježbi

Obaveze studenta: Ispunjavanje elemenata kontinuirane provjere znanja, koja se sastoji od: redovnog pohađanja nastave, pripreme za nastavu, pravovremene izrade i odbrane eseja, izrade testa, čitanja obavezne i dopunske literature i polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija / predmeta po sedmicama:

1. Definiranje sunnetskog koncepta odgoja
2. Temeljna odgojna područja u islamu (duhovni i moralni odgoj)
3. Temeljna odgojna područja u islamu (intelektualni, radni i estetski odgoj)
4. Odgojna uloga ibadeta (namaz, post)
5. Odgojna uloga ibadeta (zekat, hadž)
6. Rekapitulacija/Test
7. Poslaničke metode odgoja
8. Poslanikova, s.a.v.s., metoda poučavanja
9. Savjet – temeljno sredstvo odgoja
10. Poslanikova, s.a.v.s., metoda uvjeravanja
11. Poslanikova, s.a.v.s., metoda navikavanja
12. Poslanikova, s.a.v.s., metoda poticanja
13. Poslanikova, s.a.v.s., metoda sprečavanja
14. Tjelesna kazna
15. Rekapitulacija svih oblasti.

Literatura

Ali Abdulhalim Mahmud, *Osnovi islamske pedagogije: elementi islamskog pedagoškog tretiranja formativnog perioda djetinjstva i mladosti*, (prijevod s arapskog: Mehmed Kico), Islamski pedagoški fakultet u Zenici, Zenica; El-Kelimeh, Novi Pazar, 2008.

- Bešir Ekrem i Muhammed Rida, *Odgov djece u svjetlu Kur'ana i sunneta (sa praktičnim primjerima za razne uzraste)*, (s engleskog preveo: Amir Mehić), Ilum, Bužim, 2007.
- Kurdić Šefik, *Pedagogija Muhammeda, a.s.: prikaz odgojnih metoda posljednjeg Allahovog Poslanika*, Islamski pedagoški fakultet u Zenici, Zenica, 2011.
- Kutb Muhamed, *Menhedžut-terbijjetil-islamijja*, Daruš-šuruk, Bejrut.
- Muhamed Nur ibn Abdilhafiz, *Menhedžut-terbijjetin-nebevijja lit-tifl*, Darul-vefa..., El-Mensura, 1993.
- Mursi Muhammed, *Umijeće podizanja djece. Praktična islamska pedagogija za savremeno doba*, Srebreno pero, Sarajevo, 2004.
- Ulvan Abdullah Nasih, *Terbijjetul-evlad fil-islam*, Darus-selam, El-Kahira, 1996.

7. KATEDRA ZA ISLAMSKU KULTURU I CIVILIZACIJU

Profesori:

1. Dr. Ismet Bušatlić, redovni profesor
2. Dr. Ahmet Alibašić, docent
3. Azra Hadžić, asistent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Uvod u studij islamske kulture i civilizacije
2. Pregled historije islamske kulture i civilizacije
3. Kulturna historija Bosne i Hercegovine

Silabusi

Predmet:	<i>Uvod u studij islamske kulture i civilizacije</i>
Godina studija:	II
Semestar:	III
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Ahmet Alibašić
Saradnik:	Azra Hadžić, asistent

Sadržaj kolegija: Ovaj kurs počinje definicijama pojmova kulture i civilizacije. Nakon kratkih napomena o historiji ljudske civilizacije kurs govori o mjestu islamske civilizacije među drugim civilizacijama, njenoj suštini i stanju muslimanskog svijeta danas. Kurs zatim obrađuje podsisteme islamske civilizacije, te odnose između nje i savremenog Zapada. Posebna pažnja posvećena je historiji islamskog obrazovanja.

Ciljevi kolegija:

- studente uvesti u glavne teme studija islamske kulture i civilizacije;
- studente osposobiti za praćenje rasprava o odnosima među civilizacijama.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Učešće u nastavi 10%, esej 20%, test 20% i završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Definicije pojmova kultura i civilizacija; Odnos vjere i kulture.

2. sedmica: Mjesto islamske civilizacije među svjetskim civilizacijama.
3. sedmica: Svijet islama danas: pregled osnovnih društvenih pokazatelja.
4. sedmica: Temelji i suština islamske civilizacije.
5. sedmica: Podsystemi islamske civilizacije: političko-administrativni sistem.
6. sedmica: Podsystemi islamske civilizacije: ekonomski sistem.
7. sedmica: Osnovni pojmovi islamskog obrazovanja.
8. sedmica: Klasične islamske obrazovne institucije.
9. sedmica: Reforma islamskih obrazovnih institucija u 19. i 20. stoljeću.
10. sedmica: Islamsko obrazovanje u savremenom svijetu.
11. sedmica: Status žene i nemuslimana u muslimanskim društvima.
12. sedmica: Kriza islamske civilizacije: alternativna obrazloženja.
13. sedmica: Muslimanski svijet i Zapad: historija susretanja.
14. sedmica: Muslimanski i zapadni doprinos svjetskoj civilizaciji.
15. sedmica: Sukob civilizacija.

Literatura

Primarna:

1. Hrestomatija *Uvod u studije islamske kulture i civilizacije za religijske pedagoge*, ur. Ahmet Alibašić (u pripremi).

Sekundarna:

1. Lewis, Bernard. "Muslimansko otkriće Evrope: dodir i sudar", u: Karić, prir. *Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate*, 43-97.
2. Lewis, Bernard. "Povijest drugih naroda" u *Islam and the West*. New York: Oxford University Press, 1993, 119-30 (preveo Fikret ef. Pašanović).
3. Hodžić, Dževad, ur. *Atlas islamskoga svijeta* (Sarajevo: Udruženje ilmijje IZ u BiH, 2003).
4. Huntington, Samuel. "Sukob civilizacija" u: Enes Karić, ed. *Ljudska prava u kontekstu islamsko-zapadne debate*. Sarajevo: Pravni centar, 1996: 99-129.
5. Said, Edward W. *Orijentalizam*. Zagreb: Konzor, 1999.

Predmet:	<i>Pregled historije islamske kulture i civilizacije</i>
Godina studija:	II
Semestar:	IV
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Ahmet Alibašić
Saradnik:	Azra Hadžić, asistent

Sadržaj kolegija: U okviru ovog predmeta prati se nastanak, razvoj i transmisija islamske kulture i civilizacije na različitim geografskim prostorima; daje se pregled glavnih kulturnih zona islama s njihovim karakteristikama i ostvarenjima u različitim segmentima. Posebno se prate kulturni međuuticaji, nastanak, glavne karakteristike i historijski razvoj osnovnih političkih, vojnih, pravosudnih, privrednih, obrazovnih i znanstvenih institucija. U drugoj polovini izučavaju se procesi slabljenja islamske civilizacije, kolonizacije i dekolonizacije. Posebno se tretiraju projekti obnove, susret sa zapadno-evropskom civilizacijom i odgovori na nju, te problemi i mogućnosti islamskog svijeta danas. Pitanja kontinuiteta i promjene u institucijama islamske civilizacije centralna su na ovom predmetu.

Ciljevi kolegija:

- studente upoznati s glavnim procesima, događajima, ličnostima i institucijama iz historije islamske kulture i civilizacije;
- studente upoznati s glavnim temama iz historije islamske civilizacije koje i danas snažno određuju muslimanski svijet i njegove odnose s drugim civilizacijama.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Učešće u nastavi 10%, esej 20%, test 20% i završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Vrijeme hulefai rašidina.
2. sedmica: Islamska civilizacija 661-930.
3. sedmica: Islamska civilizacija 930-1300.
4. sedmica: Rane islamske institucije.
5. sedmica: Islam u južnoj Evropi 711-1614.
6. sedmica: Osmanska država i njene institucije 1300-1700.
7. sedmica: Osmanska država i njene institucije 1700-1922.
8. sedmica: Islam u Iranu.
9. sedmica: Islam u južnoj i JI Aziji.
10. sedmica: Islam u centralnoj Aziji, Rusiji i Kini.
11. sedmica: Islam u Africi.
12. sedmica: Dekolonizacija i kolonijalno naslijeđe.
13. sedmica: Ukidanje hilafeta i obnoviteljski pokreti u 20. stoljeću.
14. sedmica: Povratak islama na javnu scenu u drugoj polovini 20. stoljeća.
15. sedmica: Islam u Evropi i Americi.

Literatura

Primarna:

1. Hrestomatija *Pregled historije islamske kulture i civilizacije*, ur. Ahmet Alibašić

Sekundarna:

1. Esposito, John L., prir., *Oksfordska historija islama*, Živinice, Selsebil, 2002.
2. Esposito, John L., prir., *The Oxford Encyclopedia of the Islamic World*, New York, Oxford University Press, 2009 (izbor).
3. Ihsanoglu, Ekmeleddin, prir., *Historija Osmanske države i civilizacije*, Sarajevo, Orijentalni institut u Sarajevu, 2008.
4. Lapidus, Ira, *A History of Islamic Societies*, Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
5. Turkiye Diyanet Vakfi, *Islam Ansiklopedisi*, Istanbul, ISAM, 1988- , (izbor).

Predmet:	<i>Kulturna historija Bosne i Hercegovine</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	3
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Ismet Bušatlić, ass. Azra Hadžić
Saradnik:	Azra Hadžić, asistent

Sadržaj kolegija: Studentima sažeto predstaviti bogato kulturno naslijeđe koje baštine narodi Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do danas. Opširnije obraditi utjecaj islama na život i kulturu Bošnjaka kroz osvrte na rad vjersko-prosvjetnih i obrazovnih ustanova. Posebno ukazati na najznačajnija ostvarenja u arhitekturi, nauci, književnosti, umjetnosti i muzici.

Ciljevi kolegija:

- upoznati studente s kulturama koje su se razvijale na prostoru Bosne i Hercegovine od prahistorije do danas i njihovim najreprezentativnijim spomenicima.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Učešće u nastavi 10%, esej 20%, test 20% i završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Uvod.
2. sedmica: Prahistorija.

3. sedmica: Antika.
4. sedmica: Srednjovjekovna bosanska država.
5. sedmica: Prihvatanje islama i akulturacija.
6. sedmica: Društvo.
7. sedmica: Institucije.
8. sedmica: Zanatstvo i trgovina.
9. sedmica: Školstvo i obrazovanje.
10. sedmica: Jezik.
11. sedmica: Književnost.
12. sedmica: Nauka.
13. sedmica: Arhitektura.
14. sedmica: Umjetnost.
15. sedmica: Muzika.

Literatura

Primarna:

1. Mustafa Imamović, *Historija države i prava Bosne i Hercegovine*, izdanje autora, Sarajevo, 1999.
2. Benac A., Čović B., Pašalić E., Basler Đ., Miletić N., Anđelić P., *Kulturna historija Bosne i Hercegovine*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1966.
3. Kučkalić Zijo, *The development of Musikal Kulture in Bosnia and Hercegovina*, Sarajevo, 1967.

Sekundarna:

1. Alojz Benac i dr., *Prahistorija jugoslovenskih zemalja I-V*, ANUBiH – Svjetlost, Sarajevo, 1979.
2. Alojz Benac, *Studije o kamenom i bakarnom dobu u sjeverozapadnom Balkanu*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1964.
3. Enver Imamović, *Antički kulturni i votivni spomenici u Bosni i Hercegovini*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1977.
4. Šefik Bešliagić, *Stećci – kultura i umjetnost*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1982.
5. Hamdija Kreševljaković, *Izabrana djela I-IV*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1990.
6. Husref Redžić, *Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1983.
7. Džemal Čelić i Mehmed Mujezinović, *stari mostovi u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo Publishing, Sarajevo, 1998.
8. Džemal Čehajić, *Derviški redovi u jugoslovenskim zemljama*, Orijentalni institut, Sarajevo, 1986.
9. Muhamed Karamehmedović, *Umjetnička obrada metala*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1900.
10. Zagorka Janc, *Umjetnost na tlu Jugoslavije: Islamska minijatura*, Jugoslavija/Beograd, Spektar/Zagreb, Prva književna komuna/Mostar, 1985.
11. Andrej Andrejević, *Islamska monumentalna umjetnost – Kupolne džamije*, Beograd,
12. Medžida Bećirbegović, *Džamije sa drvenim munarama u Bosni i Hercegovini*, Sarajevo Publishing, Sarajevo, ?

8. KATEDRA ZA RELIGIJSKU PEDAGOGIJU I VJERSKU NASTAVU

Šef katedre:

Profesori:

1. Dr. Mujo Slatina, redovni profesor (vanjski saradnik)
2. Dr. Hašim Muminović, redovni profesor (vanjski saradnik)
3. Mr. Dina Nadarević-Sijamhodžić, viši asistent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Pedagogija
2. Metodologija istraživanja u vjerskoj nastavi
3. Didaktika
4. Učenje i podučavanje u predškolskom odgoju
5. Pedagoška komunikologija
6. Religijska pedagogija
7. Školska pedagogija
8. Domski (internatski) odgoj
9. Metodika vjerske nastave I
10. Kurikulum i udžbenici u vjerskoj nastavi
11. Metodika religijskog odgoja
12. Metodika vjerske nastave II
13. Edukometrija

Silabusi

Predmet:	<i>Pedagogija</i>
Godina studija:	III
Semestar:	V
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Mujo Slatina, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta:

Pedagogija, njezin predmet i područje istraživanja; Gnoseološka, teleološka, epistemološka i nomotetička određenja pedagogijske znanosti; Pedagogijska hermeneutika; Pedagogija i komplementarne znanosti: interdisciplinarne i transdisciplinarne relacije pedagogijske znanosti; Pedagoški pojmovi, terminologija i terminološke raznolikosti (pedagoško djelovanje/pedagoški odnos, razvoj čovjeka, odgoj, obrazovanje, izobrazba, socijalizacija, učenje, škola, didaktika, nastava, kurikulum, učitelj, učenik, savjetovanje, pomoć); Povijesna i tradicijska određenja pedagogijske znanosti; Discipline znanosti o odgoju; Temeljni pedagoški procesi; Odgoj kao temeljni pedagoški pojam; Odgojni ideal, cilj i zadaci; Faktori odgojnog rada; Načela odgojnog rada: Metode odgojnog rada; Sredstva odgojnog rada; Obrazovanje i izobrazba; Cjeloživotno obrazovanje; Odgojno-obrazovni i školski sistem.

Ciljevi predmeta:

- student će usvojiti najrelevantniju znanstvenu i stručnu terminologiju iz područja odgoja i obrazovanja, osposobit će se za razumijevanje ciljeva odgoja i obrazovanja i kritičko gledanje na opća pitanja i probleme savremene odgojno-obrazovne teorije i prakse kod nas i u svijetu.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), polaganje završnog ispita.

Način provjere znanja: Ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata – konsultacije i mentorski rad); ocjena analize djela iz navedene literature (napravljeni izvodi, anotacije, rezimeji, sažeci, kritičke opservacije, seminarski rad i sl.; ocjena analize radova (najmanje tri – vlastiti izbor) iz časopisa (jedan iz stranih časopisa); prezentacije u toku nastave (problemska pitanja, samostalna izlaganja, vježbanja); kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja i ispitivanja u toku nastave; pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa); sumiranje postignutih rezultata: samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Pedagogija, njezin predmet i područje istraživanja.
2. sedmica: Gnoseološka, teleološka, epistemološka i nomotetička određenja pedagogijske znanosti.
3. sedmica: Pedagogijska hermeneutika.
4. sedmica: Pedagogija i komplementarne znanosti: interdisciplinarne i transdisciplinarne relacije pedagogijske znanosti.
5. sedmica: Pedagoški pojmovi, terminologija i terminološke raznolikosti (pedagoško djelovanje/pedagoški odnos, razvoj čovjeka, odgoj, obrazovanje, izobrazba, socijalizacija, učenje, škola, didaktika, nastava, kurikulum, učitelj, učenik, savjetovanje, pomoć).
6. sedmica: Povijesna i tradicijska određenja pedagogijske znanosti.
7. sedmica: Discipline znanosti o odgoju.
8. sedmica: Temeljni pedagoški procesi.
9. sedmica: Osnovne i najjednostavnije pedagoške kategorije.
10. sedmica: Odgojni ideal, cilj i zadaci.
11. sedmica: Faktori odgojnog rada.
12. sedmica: Načela odgojnog rada.
13. sedmica: Metode i sredstva odgojnog rada.
14. sedmica: Odgojno-obrazovni i školski sistem.

Literatura

Primarna:

1. Gisecke, H. (1993), *Uvod u pedagogiju*, Educa, Zagreb.
2. Gudjons, H. (1994), *Pedagogija - temeljna znanja*, Educa, Zagreb.
3. Lenzen, D. (2002), *Vodič za studij znanosti o odgoju*, Educa, Zagreb.
4. Mijatović, A. (ur.) (1998), *Osnove suvremene pedagogije*, HPKZ, Zagreb.

Sekundarna:

1. König, E.&Zedler, P. (1998), *Teorije znanosti o odgoju*, Educa, Zagreb.
2. Mijatović, A. (2000), *Leksikon temeljnih pedagoških pojmova*, EDIP, Zagreb.
3. Vukasović, A. (2001), *Pedagogija*, HKZ "MI", Zagreb.

Predmet:	<i>Metodologija istraživanja u vjerskoj nastavi</i>
Godina studija:	III
Semestar:	V
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Prof. dr. Mujo Slatina

Sadržaj predmeta: Potrebe i problemi istraživanja u školi i nastavi vjeronauke; vrste istraživanja u nastavi (empirijska, deskriptivna, primijenjena i akcijska istraživanja); metode i tehnike prikupljanja podataka u kvantitativnim i kvalitativnim istraživanjima; izrada instrumenata istraživanja; varijable, indikatori i operacionalizacija u istraživanjima nastave vjeronauke; skale mjerenja; uzorak istraživanja; izrada nacrti istraživanja; načini prezentiranja rezultata istraživanja (sređivanje, obrada, analiza, interpretacija podataka, izvođenje zaključka i primjena rezultata istraživanja); metodološka kultura nastavnika u vremenu visokih tehnologija.

Ciljevi predmeta: Cilj ovog nastavnog predmeta je da studente osposobi za samostalno istraživanje i proučavanje osnovnih pedagoških problema u nastavi vjeronauke. Studenti će usvojiti temeljna znanja iz kvantitativne i kvalitativne metodologije i upoznat će se s osnovnim metodama i tehnikama prikupljanja, sređivanja i prezentiranja istraživačkih podataka iz područja nastavnog rada.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, seminari, praktikum, vježbe na računaru i dr., individualni projekti, konsultacije, istraživački zadaci/analize, multimedija, internet, terenska nastava

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Kolokvij – pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave; ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano praćenje rada); ocjena izrađenog idejnog projekta i njegove odbrane; ocjena izrađenih mjernih instrumenata (test

postignuća, upitnik, skaler, ček-lista, inventar interesovanja, skala stavova i sl.); provjera metrijskih karakteristika najmanje jednog mjernog instrumenta, ocjena napisanog rada (prikaz, stručni rad i sl.); pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa); samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje; sumiranje postignutih rezultata.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Potrebe i problemi istraživanja u školi i nastavi vjeronauke.
2. sedmica: Vrste istraživanja u nastavi (empirijska i deskriptivna).
3. sedmica: Vrste istraživanja (primijenjena i akcijska).
4. sedmica: Metode i tehnike prikupljanja podataka u kvantitativnim istraživanjima.
5. sedmica: Metode i tehnike prikupljanja podataka u kvalitativnim istraživanjima.
6. sedmica: Skale mjerenja.
7. sedmica: Varijable, indikatori i operacionalizacija u istraživanjima u nastavi vjeronauke.
8. sedmica: Izrada instrumenata istraživanja u nastavi.
9. sedmica: Izrada instrumenata istraživanja u nastavi.
10. sedmica: Uzorak istraživanja.
11. sedmica: Izrada nacrtu istraživanja.
12. sedmica: Načini prezentiranja rezultata istraživanja (sređivanje, obrada, analiza, interpretacija podataka).
13. sedmica: Izvođenje zaključka i primjena rezultata istraživanja.
14. sedmica: Metodološka kultura nastavnika u vremenu visokih tehnologija.
15. sedmica: Prikazi primjera istraživanja u nastavi.

Literatura

Primarna:

1. Mužić, V. (2004), *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja* (2. prošireno izdanje), Educa, Zagreb.
2. Prodanović, i drugi (1975), *Istraživanje u nastavi*, NIŠP OBZOR, Novi Sad.
3. Mužić, V. (1993), *Kako nadmudriti test*, Školske novine, Zagreb.
4. Silobrčić, V. (2003), *Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo*, "Medicinska knjiga", Zagreb.
5. Slatina, M. (2006), *Seminarski i diplomski rad u univerzitetnoj nastavi*:
<http://pedagogija71000.tripod.com/sitebuildercontent/sitebuilderfiles/diplomskirad.pdf>

Sekundarna:

1. Fajgelj, S. (2004), *Metode istraživanja ponašanja*, Beograd: Centar za primenjenu psihologiju.
2. Cohen, L., Manion, L. (1997). *Research methods in education*. London, New York:
3. Gačić, M (2001), *Pisanje i objavljivanje znanstvenih i stručnih radova*, Zagreb.
4. Mužić, V. (1994), *Atributi kvalitativne in kvantitativne paradigme pedagoškoga raziskovanja*, Sodobna pedagogika, št. 1-2.

Predmet:	<i>Didaktika</i>
Godina studija:	III
Semestar:	VI
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Hašim Muminović, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o temeljnim područjima didaktike.

Ciljevi predmeta:

- upoznavanje i razumijevanje temeljnih područja didaktike; studenti će biti kompetentni analizirati, kritički raspravljati te praktično demonstrirati razumijevanje smisla, suštine i različitih etapa odgoja i obrazovanja u okrilju škole.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej (pisani rad + prezentacija) 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Teorijska polazišta i terminologija didaktike.
2. sedmica: Metode naučnog istraživanja u didaktici.
3. sedmica: Antropološko-psihološke pretpostavke nastave.
4. sedmica: Socijalno-kulturalne pretpostavke nastave i odgojno-obrazovni ciljevi i zadaci.

5. sedmica: Sadržaji nastave.
6. sedmica: Dinamika nastave.
7. sedmica: Didaktički sistemi.
8. sedmica: Sistematizacija/Test.
9. sedmica: Sociološki oblici aktivnosti u nastavi.
10. sedmica: Odgojno-obrazovne strategije u nastavi .
11. sedmica: Školska ekologija.
12. sedmica: Mediji u nastavnom procesu.
13. sedmica: Komunikacije u nastavi.
14. sedmica: Odgojno-obrazovna klima u nastavi.
15. sedmica: Završna sistematizacija i ispit.

Literatura

Primarna:

1. Bognar, L., Matijević, M. (2002), *Didaktika* (II izmijenjeno izdanje), Školska knjiga, Zagreb.
2. Gudjons, H., (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*, Educa, Zagreb (Poglavlja: Učenje i Didaktika, str. 171 - 204).
3. Poljak, V. (1991. i kasnije), *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga. (Odabrana poglavlja)
4. Slatina, M. (2005), *Od individue do ličnosti*, Zenica: Dom štampe (Poglavlja: Učenje/podučavanje i dalje, str. 117–147. i Principi konfluentnog obrazovanja, str. 281–303).
5. Slatina, M. (1998), *Nastavni metod*, Sarajevo: Filozofski fakultet (Poglavlje: Metod vrednovanja nastavnog rada, str. 305–344).

Sekundarna:

1. Bandur, V. (1985), *Učenik u nastavnom procesu*, Veselin Masleša, Sarajevo.
2. Brkić, M. (1999), *Temeljna obilježja i učinkovitost programirane nastave (reprint izdanja 1976)*, Jela commerce, Sarajevo.
3. Desforges, Ch. (Ured.) (2001), *Uspješno učenje i podučavanje*. Educa, Zagreb.
4. Dryden, G. i Vos, J. (2001), *Revolucija u učenju*, Educa, Zagreb.
5. Glasser, W. (1999), *Nastavnik u kvalitetnoj školi*. Educa, Zagreb.
6. Jensen, E. (2003), *Super-nastava*, Educa, Zagreb.
7. Klafki i dr., (1992.), *Didaktičke teorije*, Educa, Zagreb.
8. Klipert, H. (2001). *Kako uspješno učiti u timu*, Educa, Zagreb.
9. Kyriacou, C. (2001). *Temeljna nastavna umijeća*, Educa, Zagreb.
10. Marcy, P.D. (2005), *Psychology of Learning for Instruction*, Boston: Pearson.
11. Marsh, C.J. (1994), *Kurikulum*, Educa, Zagreb.
12. Meyer, H. (2002), *Didaktika-razredne kvake*, Educa, Zagreb.
13. Muminović, H. (2000), *Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi*, Sarajevo: DES
14. Neill, S. (1994), *Neverbalna komunikacija u razredu*, Educa, Zagreb.
15. Sternberg, R.J.(1999), *Uspješna inteligencija*, Barka, Zagreb.
16. Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*, Educa, Zagreb.

Predmet:	<i>Učenje i podučavanje u predškolskom odgoju</i>
Godina studija:	III
Semestar:	VI
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Adnan Tufekčić, docent
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta:

Metode i strategije učenja i podučavanja; Vrste učenja; Pedagoška diferencijacija; Načini oblikovanja kurikuluma (Makro/nadnacionalna/nacionalna; Srednja škola; Mikro/razredna); Temeljni elementi poučavanja; Sudjelovanje (timski rad, timsko poučavanje, pedagoški tim, stilovi vođenja, samousmjeravajuće učenje); Učitelj kao stručnjak (strukovne kompetencije, pedagoške kompetencije, didaktične kompetencije, komunikativne kompetencije, organizacijske kompetencije).

Ciljevi predmeta:

- student će razumjeti vrste učenja i temeljne elemente poučavanja i moći ih praktično koristiti; student će moći demonstrirati vještine poučavanja i učenja.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način provjere znanja: Ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata -konsultacije i mentorski rad); ocjena analize djela iz navedene literature (napravljeni izvodi, anotacije, rezimeji, sažeci, kritičke opservacije, seminarski rad i sl.; ocjena analize radova (najmanje tri – vlastiti izbor) iz časopisa (jedan iz stranih časopisa); prezentacije u toku nastave (problemska pitanja, samostalna izlaganja, vježbanja); kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja i ispitivanja u toku nastave; pismeni ispit (ZOT –

zadaci objektivnog tipa); sumiranje postignutih rezultata: samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Metode i strategije učenja i podučavanja
2. sedmica: Vrste učenja
3. sedmica: Pedagoška diferencijacija
4. sedmica: Načini oblikovanja kurikuluma (Makro/nadnacionalna/nacionalna; Predškolsko obrazovanje; Mikro/razredna)
5. sedmica: Temeljni elementi poučavanja
6. sedmica: Temeljni elementi poučavanja
7. sedmica: Temeljni elementi poučavanja
8. sedmica: Timski rad
9. sedmica: Timsko poučavanje i pedagoški tim
10. sedmica: Stilovi pedagoškog vođenja
11. sedmica: Samousmjeravajuće učenje
12. sedmica: Učitelj kao stručnjak (strukovne kompetencije, pedagoške kompetence, didaktične kompetence, komunikativne kompetence, organizacijske kompetence),
13. sedmica: Profesionalni razvoj
14. sedmica: Evaluacija sadržaja

Literatura

Osnovna:

1. Allport, G.V. (1991), *Sklop i razvoj ličnosti*, Katarina, Bugojno
2. Andrić, V. i Čudina, M. (1985), *Psihologija učenja i nastave*, Školska knjiga, Zagreb
3. Božin, A. A. (2007), *Uvod u psihologiju školskog djetinjstva*, Učiteljski fakultet, Beograd
4. Delors J. i drugi (1998), *Učenje blago u nama*, Educa, Zagreb
5. Dryden, G. i Vos, J. (2001), *Revolucija u učenju: kako promijeniti način na koji svijet uči*, Educa, Zagreb
6. Đorđević, J. (1973), *Različiti metodološki pristupi u proučavanju problema moralnog vaspitanja*, Prosveta, Beograd

Sekundarna:

7. Furlan, I. (1970), *Upoznavanje, ispitivanje i ocjenjivanje učenika*, Pedagoški književni zbor, Zagreb
8. Glasser, W.(1999), *Nastavnik u kvalitetnoj školi*, Educa, Zagreb
9. Goleman, D (1997), *Emocionalna inteligencija*, Mozaik knjiga, Zagreb
10. Gordon, T. (1998), *Kako biti uspješan nastavnik*, Kreativni centar, Beograd
11. Havelka, N. (2000), *Učenik i nastavnik u obrazovnom procesu*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
12. Humphreys, T. (2003), *Samopouzdanje – ključ djetetova uspjeha u školi*, Mozaik knjiga, Zagreb
13. Rakić, B. (1970), *Motivacija i školsko učenje*, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo

Predmet:	<i>Pedagoška komunikologija</i>
Godina studija:	III
Semestar:	VI
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Amel Alić, docent
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Osnovni komunikološki pojmovi; Informacija i značenje; Oblikovanje poruka; Unutarnja i vanjska pravila komuniciranja; Kognitivne i bihevioralne vještine komuniciranja; Komunikacijska kompetencija; Interakcija, komunikacija i kooperacija; Konverzacija i persuazija;. Sposobnosti, umijeća i vještine pedagoškog komunikativnog djelovanja; Verbalno i neverbalno komuniciranje; Interpersonalno i intrapersonalno komuniciranje; Uočavanje veze između emocija i razvoja sposobnosti komuniciranja; Razvoj osjetljivosti i tolerancije prema različitim komunikativnim izvorima; Razvoj osjetljivosti za standarde i pravila komuniciranja; Mijenjanje osjećanja i raspoloženja u procesu komuniciranja i otklon smetnji uspješnog komunikativnog djelovanja; Stilovi komunikativnog djelovanja; Upravljanje komunikacijskim procesom.

Ciljevi predmeta:

- Osnovni cilj ovog predmeta je uvesti studente u područje komunikacijskih procesa i odnosa te im razviti sposobnost komuniciranja i pedagoškog komunikativnog djelovanja. Zato je neophodno da student sagledava važnosti komunikativnog djelovanja u procesu odgoja i obrazovanja i da interpersonalno komuniciranje shvati kao razvojni pedagoški proces.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, seminari, praktikum, vježbe na računaru i dr., individualni projekti, konsultacije, istraživački zadaci/analize, multimedija, internet.

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Kolokvij - pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave; ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano praćenje rada); studenti su obavezni analizirati dva djela iz navedene literature i sačiniti izvode u vidu anotacija, rezimea, sažetaka ili kritičkih opservacija. izrada istraživačkog i/ili esejskog rada (obima između 5000 – 7000 riječi) i usmenog prezentiranja rezultata do kojih se došlo; u toku izrade eseja kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata kroz oblike praćenja, evidentiranja, provjeravanja i ispitivanja; u toku godine, na satima predavanja i vježbi, studenti se upoznaju s novo-pojavljenim naslovima koji su značajni za predmet Pedagoška komunikologija; pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa); samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje; sumiranje postignutih rezultata.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Osnovni komunikološki pojmovi
2. sedmica: Informacija i značenje; Oblikovanje poruka
3. sedmica: Unutarnja i vanjska pravila komuniciranja; Kognitivne i bihevioralne vještine komuniciranja
4. sedmica: Interakcija, komunikacija i kooperacija; Konverzacija i persuazija
5. sedmica: Sposobnosti, umijeća i vještine pedagoškog komunikativnog djelovanja
6. sedmica: Verbalno i neverbalno komuniciranje
7. sedmica: Interpersonalno i intrapersonalno komuniciranje
8. sedmica: Komunikacijska kompetencija
9. sedmica: Uočavanje veze između emocija i razvoja sposobnosti komuniciranja
10. sedmica: Razvoj osjetljivosti i tolerancije prema različitim komunikativnim izvorima

11. sedmica: Razvoj osjetljivosti za standarde i pravila komuniciranja
12. sedmica: Mijenjanje osjećanja i raspoloženja u procesu komuniciranja i otklon smetnji uspješnog komunikativnog djelovanja
13. sedmica: Stilovi komunikativnog djelovanja
14. sedmica: Upravljanje komunikacijskim procesom

Literatura

Primarna:

1. Brajša, P. (1994), *Pedagoška komunikologija*, (2. prošireno izdanje), Zagreb, »Školske novine«
2. Kathleen K. Reardon (1998), *Interpersonalna komunikacija*, »Alinea«, Zagreb.
3. Neill, S. (1994), *Neverbalna komunikacija*, Zagreb, »Educa«.
4. Langer, I., Schulz von Thun, F., Tausch, R. (2003.), *Kako se razumljivo izražavati*. Zagreb:Erudita

Sekundarna:

1. Goleman, D. (2007), *Socijalna inteligencija – Nova nauka o ljudskim odnosima*, Beograd, »Geopoetika«
2. Lilian G. Katz, i D. McClellan (1999), *Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije*, Zagreb.
3. Apel, H. J. (2003.), *Predavanje uvod u akademski oblik poučavanja*. Zagreb: Erudita.
4. Schulz von Thun (2002.), *Kako međusobno razgovaramo (1-3)*, Zagreb: Erudita.
5. Pease, A. (1991). *Govor tijela*. Zagreb: Mozaik knjiga. (ili neko drugo izdanje knjige)

Predmet:	<i>Religijska pedagogija</i>
Godina studija:	4
Semestar:	VII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Mujo Slatina, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima predstavi temeljna pitanja religijske pedagogije. Obrađuje se pojam, značenje, predmet i epistemološki status religijske pedagogije u interdisciplinarnoj vezi teoloških i odgojnih nauka. Sadržaj predmeta daje i kraću komparativnu analizu perspektiva i pogleda o edukaciji i religijskoj pedagogiji u monoteističkim religijama (judaizam, kršćanstvo, islam). Posebno se produbljuje analiza temeljnih obilježja islamske pedagogije. Koncept islamske pedagogije kritički se razmatra i kroz različite percepcije i akademske pristupe istražujući tradicionalnu i savremenu muslimansku obrazovnu misao. Predmet će dati pogled i na teoriju i praksu religijskog odgoja i vjerske nastave kod nas te u modernom muslimanskom svijetu i muslimanskim zajednicama na Zapadu.

Ciljevi predmeta:

- Cilj predmeta je ovladati temeljnim kompetencijama razumijevanja religijske pedagogije općenito. Pružiti studentima uvide u temeljna obilježja islamske pedagogije. Kritički razmotriti različite pristupe u definiranju koncepta islamskog odgoja/obrazovanja. Istražiti glavne obrise obrazovne filozofije u sklopu tradicionalnog i savremenog muslimanskog mišljenja. Analizirati teoriju i praksu religijskog odgoja i obrazovanja.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Pojam religije i pedagogije u religijskoj pedagogiji
2. sedmica: Epistemološki status religijske pedagogije u interdisciplinarnoj vezi teoloških i odgojnih nauka
3. sedmica: Predmet religijske pedagogije (religijska pedagogija kao teorija religijskog odgoja i obrazovanja, religijskog učenja i poučavanja i kao didaktička teorija vjerske nastave)
4. sedmica: Muslimanske, jevrejske i kršćanske perspektive i pogledi o edukaciji i religijskoj pedagogiji
5. sedmica: Formuliranje teorije islamske pedagogije na temelju Kur'ana i Sunneta (epistemologija, izvori i značenja)
6. sedmica: Islamski svjetonazor i koncept islamskog odgoja/obrazovanja u tradicionalnom muslimanskom mišljenju (El-Gazali, Burhanuddin Ez-Zernudži...)
7. sedmica: Islamski svjetonazor i koncept islamskog odgoja/obrazovanja u sklopu savremenog muslimanskog mišljenja (pokret 'islamizacije znanja'; Syed Muhammad Naquib al-Attas; Isma'il Farouqi; Seyyed Husein Nasr; A.H. Abu Sulayman ...)
8. sedmica: Definiranje i razumijevanje relevantnosti islamske pedagogije (određenja islamske pedagogije - terbijet, edeb, talim; ciljevi i svrha islamskog odgoja/obrazovanja)
9. sedmica: Temeljna obilježja islamskog odgoja/obrazovanja (Rabbani priroda islamskog obrazovanja, odgoj/obrazovanje svojstveno istinskoj prirodi čovjeka - *fitrah*)
10. sedmica: Sveobuhvatni karakter islamskog odgoja/obrazovanja (odgoj cjelovite i ličnosti, razvoj svih životnih snaga kroz odgoj/obrazovanje u raznim odgojnim područjima; briga o individui i grupi, cjeloživotno učenje)
11. sedmica: Univerzalni karakter islamskog odgoja/obrazovanja (promoviranje univerzalno važećih vrijednosti u odgoju/obrazovanju; odgoj/obrazovanje za svakog)
12. sedmica: Teološko, antropološko-pedagoško, povijesno-kulturno i društveno-kulturno utemeljenje religijskog odgoja i vjerske nastave
13. sedmica: Teorija i praksa religijskog odgoja i obrazovanja u prilikama bosanskohercegovačkih muslimana (religijski odgoj u porodici, mektebska nastava, medrese, religijski odgoj u predškolskim institucijama, školska vjeronauka)
14. sedmica: Teorija i praksa religijskog odgoja i obrazovanja u modernom muslimanskom svijetu i muslimanskim zajednicama na Zapadu

15. sedmica: Religijski odgoj i vjerska nastava pred savremenim izazovima (odgoj mladih, obrazovanje muslimanske djece na Zapadu...)

Literatura

1. Abd Al-Halim Mahmud, Ali (2008). *Osnovi islamske pedagogije: elementi islamskog pedagoskog tretiranja formativnog perioda djetinjstva i mladosti*. El-Kelimeh.
2. Abu Hamid Al-Gazali. *Ejjuhel veled*.
3. Al-Attas, Syed Muhammed Naquib (1997). *The Concept of Education in Islam: A Framework for an Islamic Philosophy of Education*. Kazi Publications Incorporated.
4. Al-Attas, Syed Muhammed Naquib (2003). *Islam i sekularizam*, Bosančica-print, Sarajevo.
5. Burhanuddin Ez-Zernudži. *Uputa učeniku na putu sticanja znanja*. Takvim
6. Ekram Bešir i Muhammed Rida Bešir (2007). *Odgoj djece u svjetlu Kur'ana i Sunneta*. Ilum, d.o.o. Bužim.
7. Grimmit, M. (ed.) (2000) *Pedagogies of Religious Education* Great Wakering, Essex, Mc Crimmons
8. Nasr, Seyyed Hossein: *Srce islama* (poglavlja: Samilost i ljubav, mir i dobrota i Etika i duhovna priroda ljudskog života), El-Kalem, Sarajevo, 2002.
9. Nasr, Seyyed Hossein: *Tradicionalni islam u modrnom svijetu*, El-Kalem, Sarajevo, 1994.
10. Pranjić, Marko (1996). *Religijska pedagogija*. Naziv, epistemologija, predmet i omeđenje, Biblioteka Školski vjeronauk.
11. Sijamhodžić-Nadarević, Dina. "Pojmovi 'edeb' i 'terbijet' u definiranju islamskog odgoja i obrazovanja", *Novi Muallim /Časopis za odgoj i obrazovanje*, god. IX, br. 35 , Sarajevo, 29. septembar 2008., str. 42-48
12. Zahra Al Zeera (2001). [*Wholeness and Holiness in Education: An Islamic Perspective*](#). The International Institute of Islamic Thought, and Biddles Limited, 2001.

Predmet:	<i>Školska pedagogija</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Adnan Tufekčić, docent
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o odgoju/obrazovanju u školskom prostoru, teorijama škole, vrijednostima škole, školskoj kulturi, faktorima škole..

Ciljevi predmeta:

- osposobiti studente za kompetentno djelovanje u školskom prostoru; upoznati ih sa temeljnim kretanjima savremene teorije i prakse škole, te ih osposobiti da budu akteri savremenih razvojnih događanja u školi. Posebno ih opskrbiti kompetencijama odgojnog djelovanja u školi.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, seminari, praktikum, individualni projekti, konsultacije, istraživački zadaci/analize, multimedija, internet

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Škola kao društveno povijesni fenomen
2. sedmica: Transformacija škole u reformskim pravcima pedagogije
3. sedmica: Škola kao socijalizacijska ustanova

4. sedmica: Škola kao sistem i organizacija (teorijsko-metodološki problemi proučavanja sustava i organizacije: pojmovno šarenilo, različiti pristupi, različiti modeli , projiciranje hipotetičkih modela škole, zakonska regulativa rada škole)
5. sedmica: Škola i društveno okruženje
6. sedmica: Školska kultura i dominantne vrijednosti
7. sedmica: Faktori škole
8. sedmica: Dominantne teorije škole; stara škola
9. sedmica: Reformske teorije škole i savremene teorije
10. sedmica: Duhovnoznanstvena teorija škole
11. sedmica: Deskolarizacija škole – radikalne teorije škole
12. sedmica: Nastava i razvojnost učenika
13. sedmica: Sistem usavršavanja nastavnika i saradnika škole
14. sedmica: Partnerstvo porodice i škole
15. sedmica: Dokimološki aspekt djelovanja škole

Literatura

1. Bognar, L., Štumpf, B. (1998.), Model osnovne škole. Zagreb: Udruga roditelja Korak po korak.
2. Glasser, W. (1999), Nastavnik u kvalitetnoj školi. Zagreb: Educa.
3. Glasser, W. (1994), Kvalitetna škola. Zagreb: Educa.
4. Gossen, D., Anderson, J. (1996.), Stvaranje uvjeta za kvalitetne škole. Zagreb: Alineja.
5. Henting, F. (2000), Humana škola. Zagreb: Educa.
6. Janković, P., Rodić, R. (2002.), Školska pedagogija. Sombor: Učiteljski fakultet.
7. Lavrnja, I. (1983), Položaj učenika u odgojno-obrazovnom procesu (grupi). Rijeka: ICR
8. Ledić, J. (1999), Škola i vrijednosti. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
9. Madelin, M. (1991), Osloboditi školu. Zagreb: Educa,
10. Matijević, M. (2001), Alternativne škole. Zagreb: Tipex
11. Pivac, J. (1995.), Škola u svijetu promjena. Zagreb: Institut za pedagojska istraživanja Filozofskog fakulteta.
12. Prilozi sa Interneta, TV i radio emisije.
13. Vrcelj, S. (1996), Kontinuitet u vrednovanju učenikova uspjeha. Rijeka, Pedagoški fakultet u Rijeci.
14. Vrcelj, S. (2000), Školska pedagogija. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
15. Zloković, J. (1998), Školski neuspjeh- problem učenika, roditelja i nastavnika. Rijeka: Filozofski fakultet.

Predmet:	<i>Domski (internatski) odgoj</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Amel Alić, docent
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o specifičnostima i zakonitostima odgojno-obrazovnog rada u domskim (internatskim) uslovima života, o vrstama domova i mogućnostima djelovanja religijskog odgajatelja u domovima.

Ciljevi predmeta:

- Usvajanje znanja o predmetu, zadacima i svrsi domske pedagogije
- Klasificirati različite vrste domova prema različitim kriterijima
- Analizirati moguće sadržaje odgojno obrazovnog rada za konkretni dom
- Razvijati kompetencije studenata kao budućih religijskih odgajatelja za mogućnosti rada u domovima

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Domska pedagogija kao naučno-nastavna disciplina;
2. sedmica: Temelji domskog odgoja, povijesna i savremena određenja
3. sedmica: Mjesto, uloga i zadaci domova u obrazovno-obrazovnom sistemu
4. sedmica: Oblici i sadržaji odgojno-obrazovnog rada u domovima

5. sedmica: Organizacija života i rada u domovima
6. sedmica: Mogućnosti djelovanja religijskog odgajatelja u domovima
7. sedmica: Vrste domova (prema namjeni, prema dobi odgajanika, trajanju boravka, stepenu otvorenosti, prema spolu, kapacitetu)
8. sedmica: Učenički domovi/internati u sistemu odgoja i obrazovanja BiH (medrese,koledži...)
9. sedmica: Dječiji domovi (za djecu bez roditeljskog staranja, SOS dječija sela)
10. sedmica: Specijalni domovi
11. sedmica: Studentski domovi
12. sedmica: Domovi za preodgoj
13. sedmica: Domovi za privremeni smještaj
14. sedmica: Domovi za stare i iznemogle osobe
15. sedmica: Planiranje, programiranje, izvođenje i evaluacija odgojno-obrazovnog rada u domovima

Literatura

1. Klapan, A. (1996) Učenje u učeničkom domu, Rijeka, Pedagoški fakultet u Rijeci;
2. Hrvatić, N. (2002.), Domska pedagogija: od teorije do odgojne prakse, Zbornik radova: odnos pedagojske teorije i pedagoške prakse. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci
3. Mehringer, A., (2003): Mala specijalna pedagogija, Educa, Zagreb; Rosić, V.,(1996): Odgojno-obrazovni rad u učeničkom domu, Pedagoški fakultet u Rijeci, Rijeka.
4. Rosić, V. (2001) Domski odgoj, Grafrade, Rijeka; Hrvatić, N. (2002) Domska pedagogija: od teorije do odgojne prakse, Zbornik radova: odnos pedagojske teorije i pedagoške prakse, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka;
5. Vaspitni rad u domovima učenika, Zbornik radova, (1997), Savez pedagoških društava Vojvodine, Novi Sad;
6. Oto, V. (1971): Odgojni domovi juče, danas, sutra, Beograd. Vukasović, A., (2001): Pedagogija (Poglavlje VI – odgoj u domovima) HKZ, "MI", Zagreb;
7. Sijamhodžić-Nadarević D. (2009). *Samovrednovanje odgojno-obrazovnog rada u medresama*. Magistarski rad.

Predmet:	<i>Metodika vjerske nastave I</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Mujo Slatina, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o temeljnim područjima metodike uopće a posebno metodike u vjerskoj nastavi

Ciljevi predmeta:

- Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa znanstvenim utemeljenjem metodike, sa didaktičko-metodičkim zakonitostima nastave islamske vjeronauke

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, konsultacije, grupni radovi, seminari, istraživanje

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej (pisani rad + prezentacija) 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Teorijsko određenje metodike
2. sedmica: Terminološka razgraničenja
3. sedmica: Pojava, razvoj i određenje metodike kao znanstvene discipline
4. sedmica: Specifičnosti metodike islamske vjeronauke
5. sedmica: Predmet, sadržaji i zadaci nastave vjeronauke
6. sedmica: Principi nastave vjeronauke.
7. sedmica: Aktivno učenje i podučavanje u nastavi vjeronauke

- 8. sedmica: Oblici nastave
- 9. sedmica: Tipovi nastavnih sati
- 10. sedmica: Nastavne metode u vjeronauci
- 11. sedmica: Nastavna sredstva i pomagala u vjeronauci
- 12. sedmica: Rekapitulacija/Test
- 13. sedmica: Vrednovanje i ocjenjivanje učeničkog napretka
- 14. sedmica: Osvrt na vlastiti rad
- 15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti

Literatura

1. Ćatić, R., & Pehlić, I., Metodika nastave islamske vjeronauke (teorijski dio str. 13-107.), Islamska pedagoška akademija u Zenici, 2004.
2. Pranjić, Marko, Metodika vjeronaučne nastave: teorijske osnove i praktični modeli, Katehetski salezijanski centar, 1997.
3. Sijamhodžić-Nadarević, Dina, Didaktičko-metodičke ideje Burhanudina Ez-Zernudžija, Novi Muallim/Časopis za odgoj i obrazovanje, god. VIII, br. 32, Sarajevo, 29. decembar 2007., str. 80-86.
4. Zimić-Gljiva, Mujesira, Metodika nastave islamske vjeronauke – hrestomatija - Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, 2005. (str 13-30; 59-78; 115-139; 189-192; 245-249; 257-270)
5. Zorica Kuburić i Snežana Dačić, Metodika Verske nastave, CEIR, Novi Sad, Čigoja štampa, Beograd, 2004

Predmet:	<i>Kurikulum i udžbenici u vjerskoj nastavi</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VIII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Senad Bećirović, docent
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o teorijsko-metodološkim polazištima u planiranju i izradi kurikuluma i udžbenika vjerske nastave. Analiziraju se savremeni standardi i zahtjevi za izradu udžbenika vjeronauke te pretpostavke kreativne izrade i primjene udžbenika u vjerskoj nastavi.

Ciljevi predmeta:

- Upoznati studente sa najznačajnijim teorijskim polazištima u planiranju i izradi kurikuluma i udžbenika vjerske nastave
- Osposobiti studente za kritičke analize i ocjene kurikuluma i udžbenika u vjerskoj nastavi

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja portfolija, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: portfolij 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Opća teorijsko-metodološka polazišta u planiranju i izradi kurikuluma vjerske nastave
2. sedmica: Pristupi i teorije kurikuluma
3. sedmica: Eksterni i interni utjecaji u oblikovanju kurikuluma

4. sedmica: Komparativna analiza kurikuluma vjerske nastave u BiH, Evropi i muslimanskim zemljama (uzorak)
5. sedmica: Referentni okvir udžbenika
6. sedmica: Udžbenik vjeronauke i različite koncepcije obrazovanja i nastave
7. sedmica: Podsticanje razvoja i udžbenik
8. sedmica: Savremeni standardi i zahtjevi za izradu udžbenika vjeronauke
9. sedmica: Pedagoški i psihološki zahtjevi za izradu udžbenika vjeronauke
10. sedmica: Didaktičko-metodički standardi i zahtjevi u oblikovanju strukture udžbenika
11. sedmica: Jezik udžbenika, likovno-grafička i tehnička oprema udžbenika
12. sedmica: Zahtjevi u izradi udžbenika vjeronauke za učenike s posebnim potrebama (učenici s teškoćama i nadareni učenici)
13. sedmica: Komparativna analiza udžbenika vjerske nastave u BiH, Evropi i muslimanskim zemljama (uzorak)
14. sedmica: Pedagoško-teorijske pretpostavke kreativne izrade i primjene udžbenika u vjerskoj nastavi
15. sedmica: Komparativno-modelski pristup u primjeni udžbenika

Literatura

1. Aslan, A. (urednik zbornika). *Islamic Textbooks and Curricula in Europe*, Peter Lang - Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2011, str. 79-86
2. Bognar, L., Matijević, M. (2002), *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Lisa R. Lattuca and Joan S. Stark (2009). *Shaping the college Curriculum*. John Wiley and Sons, San Francisco.
4. Malić J. (1986). *Koncepcija savremenog udžbenika*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Marsh, J.C. (1994). *Kurikulum: temeljni pojmovi*; Zagreb: Educa.
6. Sijamhodžić-Nadarević, Dina. "The Structure of Islamic Educational Institutions in Bosnia and Herzegovina and Curriculum Development" - Poglavlje u knjizi "Islamic Textbooks and Curricula in Europe", Peter Lang - Internationaler Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2011, str. 79-86.
7. Stevanović, M. (2001). *Udžbenik u kvalitetnoj nastavi*. Tešanj: Centar za obrazovanje i kulturu.
8. Trebješanin B., Lazarević D. (2001). *Savremeni osnovnoškolski udžbenik: teorijsko-metodološke osnove*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Predmet:	<i>Metodika religijskog odgoja</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VIII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	6
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Mujo Slatina, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o metodici odgojnog rada uopće te bogatoj tradiciji metodike islamskog odgoja utemeljenoj na kur'anskoj metodologiji i praksi Muhammeda, a.s., relevantnoj za današnje prilike.

Ciljevi predmeta:

- Pojasniti metodiku religijskog odgoja utemeljenu na islamskom svejtonazoru
- Analizirati opće principe religijskog odgojnog rada, područja religijskog odgoja, činitelje odgoja i metode odgoja
- Upoznati studente sa načelima metodike religijskog odgoja karakterističnim za rad sa pojedinim skupinama (predškolska djeca, mladi, odrasle i starije osobe) i u nastavnom radu. Realizirati studenstsku praksu na predmetu.
- Osposobiti studente za izradu plana odgojnog rada i provođenja evaluacije odgojnog procesa i učinka.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, konsultacije, studenstka praksa

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, konsultacije, praksa, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanja i rezultati: Portfolij 20%, test 30%, a završni ispit 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Pojam metodike odgojnog rada
2. sedmica: Metodika islamskog odgoja utemeljena u Kur'anu
3. sedmica: Metodika odgojnog rada Muhammeda a.s. kao uzornog odgajatelja (stil, uspjeh, fokus i suština)
4. sedmica: Stil života i uloga religijskog odgajatelja (predani vjernik, ambasador islama, zamjenski roditelj, kompetentan pedagog, poznavatelj stručne oblasti)
5. sedmica: Opći principi religijskog odgojnog rada (princip svrhovitosti, aktivnosti, primjerenosti, individualizacije, socijalizacije, dosljednosti, nenasilne komunikacije, povjerenja, poštovanja, altruizma i empatije, emocionalne uravnoteženosti, objektivnosti, angažovanosti)
6. sedmica: Područja religijskog odgoja (egzistencijalni odgoj, zdravstveni odgoj, radni, moralni, estetski, ekološki odgoj, socijalni, odgoj za život u zajednici, odgoj za humane odnose među spolovima, odgoj za mir, odgoj za ljudska prava)
7. sedmica: Činitelji odgoja (porodica, oblici suradnje s roditeljima, utjecaj vršnjaka, učenička zajednica, stalne i promjenjive grupe, nastavnik)
8. sedmica: Opće metode i sredstva odgoja utemeljene u islamskoj tradiciji (dijalog, podsticanje, uvjeravanje, vježbanje i navikavanje, slušanje, razgovor, sprječavanje, preduprjeđivanje...)
9. sedmica: Metodika religijskog odgoja na predškolskom uzrastu
10. sedmica: Metodika religijskog odgoja djece i mladih
11. sedmica: Metodika religijskog odgoja u radu sa odraslim i starijim osobama
12. sedmica: Individualni i grupni pedagoški savjetodavni rad
13. sedmica: Religijski odgoj u nastavi i vannastavnim aktivnostima
14. sedmica: Područje planiranja odgojnog rada i evaluacije odgojnog procesa (odgajani, odgajatelji, evaluacija odgojnog učinka ispitivanje stavova, upitnici poticanja, razgovor, samoevaluacija)
15. sedmica: Studentska praksa (vrtići, medresa...)

Literatura

1. Abd Al-Halim Mahmud, Ali (2008). *Osnovi islamske pedagogije: elementi islamskog pedagoškog tretiranja formativnog perioda djetinjstva i mladosti*. El-Kelimeh.
2. Abdulfettah Ebu Gudde (2003). *Poslanik kao učitelj i njegovi metodi u podučavanju*, El-Kelimeh, Novi Pazar.
3. Amina Ayad. *Zdravlje tijela i duše - vaš vodič ka cjelovitom zdravlju kroz islamska učenja*, Ilum.d.o.o.
4. Abdulghani, Fatima A.H. (1993) *The methodology of religious education in the United Arab Emirates*. Masters thesis, Durham University.
5. Bezić, Ž.: *Zašto i kako odgajati ili Kako biti čovjek*, UPT, Đakovo
6. Bognar, L. (2001). *Metodika odgoja*. Osijek: Pedagoški fakultet.
7. Mandić, P. (1986). *Savjetodavni vaspitni rad sa osnovama metodike vaspitnog rada*, Svjetlost, Sarajevo.
8. Vukasović, A. (2001). *Pedagogija*, Katolički zbor „MI“, Zagreb (poglavlja: Metodika odgojnog rada i Ličnost nastavnika).

Predmet:	<i>Metodika vjerske nastave II</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VIII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	6
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Mujo Slatina, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Sadržaj predmeta: Predmet je koncipiran na način da studentima pruži osnovna saznanja o temeljnim nastavnim umijećima u vjerskoj nastavi, načelima pedagoško-metodičkog rada vjerske nastave u predškolskim institucijama, osnovnim i srednjim školama.

Ciljevi predmeta:

- Ovladavanje temeljnim nastavnim umijećima
- Obučavanje studenata za praćenje i vrednovanje nastave
- Osposobljavanje studenata za planiranje, kvalitetnu i kreativnu izradu nastavne pripremu
- Osposobljavanje studenata za praktičnu izvedbu časa u okviru metodičke prakse u predškolskoj instituciji, osnovnoj i srednjoj školi.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi, individualne konsultacije, grupni radovi, seminari, istraživanje, praktikum (vrtići, škole)

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), pisana priprema za nastavni čas + prezentacija i izvedba oglednog časa, dnevnik metodičke prakse, završni ispit - teorijski dio

Način ocjenjivanja i rezultati:

1. a) pisana priprema za nastavni čas + prezentacija i izvedba oglednog časa 40 %
- b) aktivnosti u toku nastave (prijevod tekstova 5% i grupni rad 5%)

2. završni ispit - teorijski dio 50% konačne ocjene. Za prolaznu ocjenu nužno je ispuniti sve elemente kontinuirane provjere znanja.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Planiranje i priprema nastavnog sata (teorijske postavke)
2. sedmica: Planiranje i priprema nastavnog sata (analize nastavnih priprema sa studentima)
3. sedmica: Artikulacija/izvedba nastavnog sata
4. sedmica: Vođenje i tok nastavnog sata
5. sedmica: Razredni ugođaj
6. sedmica: Disciplina/održanje učeničke pažnje na nastavnom satu
7. sedmica: Ocjenjivanje učeničkog napretka
8. sedmica: Osvrt i evaluacija vlastitog rada
9. sedmica: Metodika predškolske vjeronauke (načela i postavke)
10. sedmica: Hospitacija/Posmatranje stvarnog procesa religijskog odgoja i vjerske nastave u predškolskim institucijama
11. sedmica: Metodika osnovnoškolske vjeronauke (načela i postavke)
12. sedmica: Hospitacija/Posmatranje stvarnog procesa religijskog odgoja i vjerske nastave u osnovnoj školi
13. sedmica: Metodika srednjoškolske vjeronauke (načela i postavke)
14. sedmica: Hospitacija/Posmatranje stvarnog procesa religijskog odgoja i vjerske nastave u srednjoj školi
15. sedmica: Ogledni časovi (izvođenje časova od strane studenata u predškolskoj instituciji, osnovnoj i srednjoj školi)

Literatura

1. Annette L. Breaux, L. Susan Brandt (2011). 101 "Answers" for New Teachers & Their Mentors: Effective Teaching Tips for Daily Classroom Use, Eye on Education, Larchomnt, NY.
2. Čatić, R.,& Pehlić, I., Metodika nastave islamske vjeronauke (II dio knjige), Islamska pedagoška akademija u Zenici, 2004.
3. Kyriacou, Chris, Temeljna nastavna umijeća, Educa, Zagreb, 1995. (cijela knjiga)
4. Marzano, Robert J. , Debra J. Pickering, Jane E. Pollock (2001). Classroom Instruction That Works: Research-Based Strategies for Increasing Student Achievement. ASCD, VA, USA.
5. Pranjić, Marko, Metodika vjeronaučne nastave: teorijske osnove i praktični modeli, Katehetski salezijanski centar, 1997.

Predmet:	<i>Edukometrija</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VIII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Mujo Slatina, redovni profesor
Saradnik:	Mr. Dina Sijamhodžić-Nadarević, viši asistent

Cilj predmeta:

- Cilj ovog kursa je da studente uvede u načine mjerenja i vrednovanja edukacijskih postignuća i ishoda te da ih osposobi za ispitivanja i istraživanja u području odgoja, obrazovanja kao i da osposobi studente za samostalno konstruiranje i primjenu mjernih instrumenata.

Oblik nastave: Predavanja; Seminari i radionice; Vježbe; Samostalni zadaci; Interne; Konsultacije; Mentorski rad; Istraživanje; Praktični rad.

Sadržaj predmeta: Epistemološke karakteristike mjerenja; Mjerenje kao integralni dio svake naučne djelatnosti. Smisao i funkcija mjerenja u odgoju i obrazovanju; Mogućnosti mjerenja (obim, smjer, intenzitet, kontinuum, učestalost, relativnu postojanost, polarnost, saržaj, kvalitet odgojno_obrazovnog fenomena) Pojam i vrste mjerenja; Nominalno mjerenje i nominalne skale; Ordinalno mjerenje i ordinalne skale; Intervalno mjerenje i intervalne skale; Omjerno mjerenje i omjerne skale; Mjerni instrumenti u odgoju/obrazovanju; Vrste edukometrijskih testova; Metrijske karakteristike mjernih instrumenata; Konstrukcija mjernih instrumenata; Mjerenje stavova i ponašanja; Metode i tehnike edukometrijskog istraživanja; Tehnike sređivanja i prikazivanja podataka

Obaveze studenata: priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja pilot istraživanja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način provjere znanja: ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata -konsultacije i mentorski rad); ocjena analize djela iz navedene literature (napravljeni izvodi, anotacije, rezimeji, sažeci, kritičke opservacije, seminarski rad i sl.; ocjena izrađenih mjernih instrumenata; prezentacije u toku nastave (problemska pitanja, samostalna izlaganja, vježbanja); kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja i ispitivanja u toku nastave; pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa); sumiranje postignutih rezultata: samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje.

Plan predmeta po sedmicama:

1. sedmica: Epistemološke karakteristike mjerenja
2. sedmica: Mjerenje kao integralni dio svake naučne djelatnosti. Smisao i funkcija mjerenja u odgoju i obrazovanju
3. sedmica: Mogućnosti mjerenja (obim, smjer, intenzitet, kontinuum, učestalost, relativnu postojanost, polarnost, saržaj, kvalitet odgojno-obrazovnog fenomena)
4. sedmica: Pojam i vrste mjerenja
5. sedmica: Nominalno mjerenje i nominalne skale
6. sedmica: Ordinalno mjerenje i ordinalne skale
7. sedmica: Intervalno mjerenje i intervalne skale
8. sedmica: Omjerno mjerenje i omjerne skale
9. sedmica: Mjerni instrumenti u odgoju/obrazovanju
10. sedmica: Vrste edukometrijskih testova
11. sedmica: Metrijske karakteristike mjernih instrumenata
12. sedmica: Konstrukcija mjernih instrumenata
13. sedmica: Mjerenje stavova i ponašanja
14. sedmica: Metode i tehnike edukometrijskog istraživanja
15. sedmica: Tehnike sređivanja i prikazivanja podataka

Literatura

Primarna:

1. Jordan, A.M.(1966), *Merenje u pedagogiji*, Beograd: Vuk Karadžić.
2. Standardi za pedagoško i psihološko testiranje, Educa, Zagreb, 1992.
3. Slatina, M. *Edukometrija (Skripte)*

Sekundarna:

4. Komisija za izradu standarda za pedagoško i psihološko testiranje APA (2005). *Standardi za pedagoško i psihološko testiranje*. Jastrebarsko: Naklada Slap, Jastrebarsko.
5. Jackson, C. (2000). *Psihologijsko testiranje*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
6. Bukvić, A. (1982). *Načela izrade psiholoških testova*. Beograd: ZINUS.

9. KATEDRA ZA RELIGIJSKU PSIHOLOGIJU

Šef katedre:

Profesori:

1. Dr. Aid Smajić, docent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Opća psihologija sa psihologijom ličnosti
2. Razvojna psihologija
3. Psihologija religioznosti
4. Pedagoška psihologija

Silabusi

Predmet:	<i>Opća psihologija sa psihologijom ličnosti</i>
Godina studija:	III
Semestar:	V
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Nastavnik:	Dr. Aid Smajić, docent
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: U okviru ovog kolegija izučavat će se opšti psihološki pojmovi sa posebnim osvrtom na njihovo značenje u kontekstu ličnosti kao cjelovitog sistema psihičkog života. Unutar kursa izučavat će se predmet i metodologija savremene psihologije, pojam ličnosti, crte i taksonomije crta ličnosti, razvoj ličnosti, biologija i ličnost, psihoanalitički pristupi ličnosti, motivi i ličnost, kognicije i ličnost, emocije i ličnost, samopoimanje/identitet i ličnost, ličnost i socijalna interakcija, stres i zdravlje, te poremećaji ličnosti.

Ciljevi kolegija:

- upoznati studente sa osnovnim pojmovima iz opće psihologije i temeljima psihologije ličnosti kao cjelovitog sistema i žarišnog mjesta u savremenoj psihologiji.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi.

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanje i rezultati: Prvi semestralni ispit čini 30%, drugi 20%, i završni 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Predmet opće i psihologije ličnosti

2. sedmica: Crte i taksonomije crta ličnosti
3. sedmica: Razvoj ličnosti
4. sedmica: Biologija i ličnost
5. sedmica: Psihoanalitički pristupi ličnosti
6. sedmica: Motivi i ličnost
7. sedmica: Kognicije i ličnost
8. sedmica: Rekapitulacija / test
9. sedmica: Emocije i ličnost
10. sedmica: Identitet i ličnost
11. sedmica: Ličnost, kultura i socijalna interakcija
12. sedmica: Stres i zdravlje
13. sedmica: Poremećaji ličnosti
14. sedmica: Islam i ličnost čovjeka
15. sedam: Rekapitulacija svih oblasti

Literatura

Primarna:

1. Nikola Rot, *Opšta psihologija*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2004.
2. Randy Larsen i David Buss, *Psihologija ličnosti*, preveli Denis Bratko, Ana Butković i Ivana Hromatko, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2008.

Sekundarna:

1. Abbas Husein Ali. «Gazalijev doprinos islamskoj koncepciji ličnosti». *Novi muallim*, br. 18 (juni, 2004), str. 22-29;
2. Ante Fulgosi, *Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja*, Školska knjiga, Zagreb, 1985.
3. Kelvin Hol i Gardner Lindzi, *Teorije ličnosti*, Nolit, Beograd, 1983.
4. Kaprara, Đ.V. i Danijel Červone, *Ličnost: determinante, dinamika i potencijali*. Dereta, Beograd, 2003.
5. Abraham Maslov, *Motivacija i ličnost*, Nolit, Beograd, 1986.
6. Boris Petz, *Uvod u psihologiju*, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2001.
7. Anđelko Domazet, «Teologija i psihologija: mogućnosti i granice dijaloga», *Filozofska istraživanja*, vol. 2 (2007), str. 261-278.
8. Ivan Bezić, «Pastoralna psihologija». *Bogoslovska smotra*, vol. 60 (1990), str. 95-105.

Predmet:	<i>Razvojna psihologija</i>
Godina studija:	III
Semestar:	VI
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Nastavnik:	Dr. Aid Smajić, docent
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: U okviru ovog kolegija izučavat će se predmet i metodologija razvojne psihologije, utjecaj nasljednih i okolinskih faktora na razvoj, važnije teorije o različitim aspektima čovjekovog razvoja, periodizacija razvoja, prenatalni razvoj, razvoj u djetinjstvu, adolescenciji i odrasloj dobi.

Ciljevi kolegija:

- Studente upoznati sa različitim dimenzijama, specifičnostima i «zakovitostima» psihosocijalnog razvoja pojedinca, sa posebnim osvrtom na period djetinjstva i adolescencije.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi.

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanje i rezultati: Semestralni ispit čini 30%, seminarski rad 20% i završni ispit 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Uvod u razvojnu psihologiju
2. sedmica: Utjecaj nasljednih i okolinskih faktora na razvoj
3. sedmica: Važnije teorije o različitim aspektima čovjekovog razvoja (Erikson, teorija učenja, Piaget)
4. sedmica: Važnije teorije o različitim aspektima čovjekovog razvoja (Vigotski, Kohlberg, ostale teorije)
5. sedmica: Periodizacija čovjekovog razvoja; prenatalni razvoj

- 6. sedmica: Rođenje
- 7. sedmica: Novorođenče i dojenče
- 8. sedmica: *Rekapitulacija / Test*
- 9. sedmica: Rano djetinjstvo
- 10. sedmica: Pripremljenost i zrelost djece za školu
- 11. sedmica: Srednje djetinjstvo
- 12. sedmica: Pubertet i adolescencija
- 13. sedmica: Odraslo doba
- 14. sedmica: Smrt i gubitak bližnjeg
- 15. sedmica: *Rekapitulacija svih oblasti*

Literatura

Primarna:

1. Berk, L. (2005). *Psihologija cjeloživotnog razvoja*. Školska knjiga, Zagreb.

Sekundarna:

1. Despot-Lučanin, J. (2003). *Iskustvo starenja*. Naklada Slap, Jastrebarsko.
2. Duran, M. (2004). *Dijete i igra*. Naklada Slap, Jastrebarsko.
3. Lacković-Grgin, K. (1999). *Samopoimanje mladih*. Naklada Slap, Jastrebarsko.
4. Papalia, D.E. i Olds, S.E. (1992). *Human development*. McGraw Hill.
5. Scahie, K.W., Willis, S.L. (2001). *Psihologija zrele dobi i starenja*. Naklada Slap, Jastrebarsko.
6. Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). *Dječja psihologija*. Naklada Slap, Jastrebarsko.

Predmet:	<i>Psihologija religioznosti</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VII
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	4
Nastavnik:	Dr. Aid Smajić, docent
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: Unutar ovog kolegija studenti će biti upoznati sa karakterističnim socijalno-psihološkim pristupom u izučavanju religioznosti i duhovnosti, psiho-socijalnim značenjima religioznosti u kontekstu ličnosti, razvojnim fazama individualnog razvoja, mentalnog zdravlja, odnosa prema drugom i drugačijem i fenomena religioznog preobraćenja.

Ciljevi kolegija:

- Studente upoznati sa socijalno-psihološkim pristupom fenomenu religioznosti.
- Studente upoznati sa psiho-socijalnim značenjima religioznosti i duhovnosti u kontekstu specifičnih psiholoških temata

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanje i rezultati: Prvi semestralni ispit čini 30%, drugi 20%, i završni 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Religioznost, duhovnost i moderna nauka.
2. sedmica: Socio-psihološki pristup religiji i duhovnosti.
3. sedmica: Čovjekova priroda u religijskim sistemima.
4. sedmica: Religioznost u vremenu svjetovnosti.
5. sedmica: Religioznost u kulturalnom kontekstu.

6. sedmica: Religija, emocije i smisao u vremenu egzistencijalne anksioznosti modernog čovjeka.
7. sedmica: Religija i duhovnost sa stajališta psihologije ličnosti
8. sedmica: Psihološke dimenzije religioznosti djece, mladih i odraslih.
9. sedmica: Test
10. sedmica: Religioznost i suočavanje s nevoljama
11. sedmica: Duhovnost i mentalno zdravlje
12. sedmica: Fenomenologija religijske tolerancije
13. sedmica: Psihologija religioznog preobraćenja
14. sedmica: Poimanje zrele religioznosti. Psihologija dušebrižništva.
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti

Literatura

Primarna:

1. Šimun Šito Ćorić, *Psihologija religioznosti* (Jastrebarsko, 1998);
2. Yasien Muhammad, *Priroda čovjeka u islamu* (Sarajevo, ?).

Sekundarana:

3. A. B. Seligman, «Prema fenomenologiji religijske tolerancije», *Forum Bosnae*, br. 9-10 (2000), str. 9-29;
4. A. B. Seligman, «Tolerancija i tradicija», *Forum Bosnae*, br. 9-10 (2000), str. 31-48;
5. Arnold Gehlen, *Duša u tehničkom dobu: socijalno-psihološki problemi u industrijskom dobu* (Zagreb, 2004);
6. Anthony Giddens, *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age* (Stanford, 1991);
7. Bruno Betelhajm i Viktor Frankl, *Ubijanje duše* (Beograd, 2003);
8. Ernest Gellner, «Religijski fundamentalizam», u knjizi *Postmodernizam, razum i religija* (Zagreb, 2000);
9. Jakov Jukić, «Religija u vremenu krize svjetovnosti», u knjigama *Budućnost religije* (Split, 1991) i *Povratak svetoga* (Split, 1988);
10. Lewis Rambo, *The Psychology of Religious Conversion*, <http://www.religiousfreedom.com/conference/Germany/rambo.htm>;
11. Malcom Hamilton, *Sociologija religije: teorijski i uporedni pristup*, s engleskog Đorđe Trajković (Beograd, 2003);
12. Miro Jakovljević i Mijo Nikić, «Vjera i duševno zdravlje», u Osman Sinanović, Rešid Hafizović i Izet Pajević, *Duhovnost i mentalno zdravlje* (Sarajevo, 2002), str. 31-46;
13. Mounia Lakhdar et al., «Conversion to Islam among French Adolescents and Adults: A Systematic Inventory of Motives», *The International Journal for the psychology of Religion*, 17 (1), str. 1-15;
14. Muhamed Džemaludinović, «Potreba ispitivanja islamske religioznosti», *Takvim* (1979.);
15. Philip Hefner, *The Human Factor: Evolution, Culture, and Religion* (Fortress, 1993);
16. Rešid Hafizović, «Tolerancija i kultura dijaloga u perspektivama islama», *Forum Bosnae*, br. 9-10 (2000), str. 131-158;
17. William James, *The Varieties of Religious Experience* (New York, 1902);
18. William R. Miller, «Spirituality, Religion and Health: An Emerging Research Field», *American Psychologist*, 58, 1 (2003), str. 24-35;

19. William R. Miller (ured.), *Integrating Spirituality into Treatment* (Washington DC, 1999);

Predmet:	<i>Pedagoška psihologija</i>
Godina studija:	IV
Semestar:	VIII
Studij:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	5
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Dr. Aid Smajić, docent
Saradnik:	

Sadržaj kolegija: U okviru ovog kolegija izučavat će se teme vezane za složene psihosocijalne procese u okviru interakcije između okoline i ličnosti u odgojno-obrazovnom okruženju, uključujući: predmet i metodologija pedagoške psihologije, teorijski pristupi učenju i njihova primjena u razredu, razlike u učenju, motivacijsko-socijalni procesi u školskom kontekstu, važnost interakcije učenik-nastavnik za uspješnost procesa učenja, preveniranje nediscipline i modifikacija nepoželjnih oblika ponašanja u razredu, te rad sa darovitom djecom i djecom sa posebnim potrebama.

Ciljevi kolegija:

- Studente osposobiti za primjenu spoznaja psihološke pedagogije odgojno-obrazovnoj praksi, za timski rad u odgoju i obrazovanju, te za primjenu najznačajnijih metoda i tehnika za upoznavanje djeteta.

Oblik nastave: 2 sata predavanja, 1 sat vježbi.

Obaveze studenata: Priprema i redovno pohađanje nastave, pravovremena izrada i predaja eseja, izrada testa, čitanje primarne literature (*obavezno*) i sekundarne literature (*optimalno*), te polaganje završnog ispita.

Način ocjenjivanje i rezultati: Semestralni ispit čini 30%, seminar i prezentacija 20%, završni ispit 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Uvod u pedagošku psihologiju
2. sedmica: Metode i tehnike psihologiji odgoja i obrazovanja
3. sedmica: Proces učenja i pamćenje
4. sedmica: Pojave koje prate učenje
5. sedmica: Faktori učenja i pamćenja
6. sedmica: Razlike u učenju
7. sedmica: Motivacija
8. sedmica: *Rekapitulacija / Test*
9. sedmica: Upravljanje razredom
10. sedmica: Disciplina u školi
11. sedmica: Umor i dosada u školi
12. sedmica: Suradnja s roditeljima
13. sedmica: Učenici s posebnim potrebama
14. sedmica: Daroviti učenici
15. sedmica: *Rekapitulacija svih oblasti*

Literatura

Primarna:

1. Vizek Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V. i Miljković, D. (2003). *Psihologija obrazovanja*. Zagreb: IEP. (odabrana poglavlja).

Sekundarna:

1. Andrić, V. i Čudina-Obradović, M. (1996). *Psihologija učenja i nastave*, IV dopunjeno izdanje. Školska knjiga, Zagreb. (odabrana poglavlja)
2. Grgin, T. (1997). *Edukacijska psihologija*, Naklada Slap, Jastrebarsko. (odabrana poglavlja).
3. Andrić, V. (1991). *Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja*. Školska knjiga, Zagreb.
4. Bošnjak, B. (1985). *Drugo lice škole: istraživanja razredno-nastavnog ozračja*. Alinea, Zagreb.
5. Brdar, I. i Rijavec, M. (1998). *Što učiniti kad dijete dobije lošu ocjenu*. Zagreb: IEP.
6. Kocijan-Hercigonja, D. (1999). *Hiperaktivno dijete: uznemireni roditelji i odgajatelji*. Naklada Slap, Jastrebarsko.
7. Mustić, V. (1996). *Rad sa učenicima s teškoćama u razvoju i osnovnoj školi: priručnik za prosvjetne djelatnike*. Školska knjiga, Zagreb.
8. Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija u razredu*. Educa, Zagreb.
9. Schachl, H. (1999). *Učenje bez straha: više radosti i uspjeha u školi*. Educa, Zagreb.
10. Zarevski, P. (ur.) (2000). *Učitelji za učitelje: primjeri provedbe načela Aktivne/efikasne škole*. Zagreb: IEP.

10. OSTALI ZAJEDNIČKI OBAVEZNI PREDMETI

Profesori:

1. Dr. Murat Dizdarević, vanredni profesor
2. Mr. Amina Arnautović, viši asistent

Na katedri se predaju sljedeći predmeti:

1. Engleski I
2. Engleski II

Silabusi

Predmet:	<i>Engleski I</i>
Godina studija:	I
Semestar:	I
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati	2+1
ECTS:	3
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Amira Sadiković

Sadržaj kolegija: U okviru *Engleskog I* izučavat će se osnovna struktura rečenice u engleskom jeziku na nivou elementarnog komuniciranja, kako bi studenti stekli osnove za komunikaciju u društvenim situacijama poput: pozdrava, čestitki, poziva, razgovora o poslu/studijima/slobodnom vremenu/interesima.

Ciljevi kolegija:

- Ovaj kurs ima za cilj da studenti steknu/obnove elementarna znanja engleskog jezika i engleske gramatike, kao i da analizom engleskog fonetskog sistema osposobi studente za samostalno učenje izgovora nepoznatih riječi i korištenje rječnika.

Oblik nastave: Eks katedra, prezentacije, gosti predavači

Obaveze studenata: Prisustvo na nastavi (maksimalno 11% izostanaka, tj. 5 časova od 45), izrada eseja, test, završni ispit (pismeni + usmeni dio).

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, završni ispit 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija prema sedmicama:

1. sedmica: Opće napomene o razvoju i značaju engleskog jezika. Engleski fonetski sistem. Fonetska transkripcija.
2. sedmica: „Upoznavanje“ kao naslov teme. Glagolska vremena: Present prosti i Present trajni, Preterit. Oblici za izražavanje budućnosti: *going to* + infinitiv. Modalni glagol *can* i potpuni glagol *have*. Upitni oblici/pitanja uz vježbu ispravne intonacije.
3. sedmica: Rad na tekstu (čitanje, prevođenje, diskusija). Rječnik i izgovor:

- efikasna upotreba dvojezičnog rječnika. Uobičajene fraze i izrazi (vježbe kroz dijalog)
4. sedmica: „Stil života“ kao naslov teme. Upitni oblici Prezenta prostog i kratki odgovori uz upotrebu pomoćnog glagola *do/does*. Present trajni. Razlika glagola *have/have got*. Vokabular: vježbe *glagol + imenička fraza*.
5. sedmica: Rad na tekstu. Vježbe konverzacije: kako započeti i održavati razgovor (korisne fraze). Kolokacije - kombiniranje riječi u sintagmatskome nizu.
6. sedmica: „Šta se onda desilo?“ kao naslov teme. Kako dovršiti započetu priču. Upotreba preterita – uobičajene greške. Prepoznavanje preterita trajnog.
7. semica: Rad na tekstu. Vokabular: prilozi za način koji se završavaju na *-ly*, kao i druge vrste priloga. Pozicija priloga u engleskoj rečenici. Izrazi za vrijeme uz upotrebu prijedloga.
8. sedmica: Rekapitulacija/Test
9. sedmica: „U trgovini“ kao naslov teme. Izrazi za količinu i pravila o njihovoj upotrebi (brojive/nebrojive imenice). Određeni i neodređeni članovi i osnovna pravila njihove upotrebe.
10. sedmica: Rad na tekstu. Vokabular u vezi sa trgovinom. Cijene i fraze u vezi sa kupovinom.
11. sedmica: „Čime se želiš baviti?“ kao tema. Glagolski obrasci/sheme u engleskom jeziku. Oblici za budućnost: *going to*, *will* i *present trajni*, i njihova upotreba.
12. sedmica: Rad na tekstu. Vokabular: Pridjevi koji se završavaju na *-ed* i *-ing*. Vokabular u vezi sa osjećanjima.
13. sedmica: „Mjesta i stvari“ kao naslov teme. Konstrukcija *What...like?* – značenje i upotreba. Komparativ i superlativ u engleskom jeziku.
14. sedmica: Rad na tekstu. Vokabular: pridjevi, upotreba sinonima i antonima (vježbe). Svakidašnja upotreba jezika: rezervirati sobu u hotelu.
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti. Priprema za završni ispit.

Literatura

Obavezna:

1. John and Liz Soars, *New Headway – Pre-intermediate* (Student's book), the third edition, Oxford University Press.

Dopunska:

1. John and Liz Soars, *New Headway – Pre-intermediate* (Workbook), the third edition, Oxford University Press.
2. Gramatika engleskog jezika.
3. Rječnik englesko-bosanski/bosansko-engleski.

Predmet:	<i>Engleski II</i>
Godina studija:	I
Semestar:	II
Smjer:	Islamska vjeronauka i religijski odgoj
Sati:	2+1
ECTS:	3
Status:	Obavezni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Amira Sadiković

Sadržaj kolegija: U okviru *Engleskog II* izučavat će se prvenstveno morfologija i sintaksa. Osnova rada su tekstovi općeg sadržaja na kojima će se vježbati osnovne jezičke vještine (čitanje, razumijevanje, pisanje i govor).

Ciljevi kolegija:

- upoznati studente s morfološkim i sintaksičkim odlikama engleskog jezika u poređenju sa morfološko sintaksičkim karakteristikama bosanskog jezika kako bi se što lakše shvatila struktura engleske rečenice i razumjelo njeno značenje u odnosu na glagolske oblike u govornom ili pisanom iskazu.

Oblik nastave: Eks katedra, prezentacije i gosti predavači.

Obaveze studenata: Prisustvo na nastavi (maksimalno 11% izostanaka, tj. 5 časova od 45), izrada eseja, test, završni ispit.

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej čini 20%, test 30%, završni ispit 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: Analiza rezultata sa prošlih ispita. Studenti ispravljaju vlastite greške uz nadzor profesora.
2. sedmica: Naslov teme: „Slava“. Present perfekt – njegovo značenje i upotreba. *For, since*. Razlika između engleskog *Present perfekta* i *Preterita*.
3. sedmica: Rad na tekstu (čitanje, prevođenje, diskusija). Vokabular: imenski, glagolski i pridjevski nastavci. Kratki odgovori: kako proširiti konverzaciju, te učiniti a ovakvi odgovori poprime ton ljubaznosti.
4. sedmica: „Savjetovanje“ kao tema. Izražavanje obaveze/nužnosti te davanje savjeta na engleskom jeziku uz pomoć glagola *have to, must* i *should*.
5. sedmica: Rad na tekstu. Vokabular i izgovor: dvije vrste kolokacija (*glagol +*

- imenica i imeničke složenice*). Naglasak na riječima u engleskom jeziku (vježbe). Vježba konverzacije na temu „kod doktora“ – savjetovanje.
6. sedmica: „Putovanja“ kao tema. Kondicionalne/uslovne klauze - PRVI TIP, tj. realne uslovne klauze za budućnost, njihova tvorba i upotreba. Vremenske klauze koje počinju sa: *while, when, before, until, as soon as, te after*. Glagolske kolokacije sa frekventnim glagolima: *make, do, take i get*.
7. sedmica: Rad na tekstu. Audio vježbe. Vježbe konverzacije: opis puta do željenog oređišta.
8. sedmica: Rekapitulacija/Test
9. sedmica: „Stvari koje su promijenile svijet“. Stanje glagola – upotreba pasiva (pasivne konstrukcije prezenta prostog, preterita, prezent perfekta i budućnosti izražene uz pomoć glagola *will*). Kolokacije: *glagol + imenica*.
10. sedmica: Rad na tekstu. Audio vježba: „Stvari koje me iritiraju“. Vježbe konverzacije: telefonski razgovori, korisne fraze.
11. sedmica: „Kad bi ...“ Kondicionalne/uslovne klauze - Drugi tip (potencijalne / irealne uslovne klauze za sadašnjost ili budućnost). Upotreba glagola *might* kao izraz nesigurnosti.
12. sedmica: Rad na tekstu. Uobičajeni frazalni glagoli; idiomatski frazalni glagoli Upotreba *so i such* (uzvici).
13. sedmica: „Dati sve od sebe“ kao tema. Present perfekt trajni. Upotreba glagola *bring, take, come i go* i razlike između istih.
14. sedmica: Rad na tekstu. Vježba konverzacije: uobičajene fraze koje se koriste u različitim situacijama na javnim mjestima.
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti. Priprema za završni ispit.

Literatura

Obavezna:

1. John and Liz Soars, *New Headway – Pre-intermediate* (Student's book), the third edition, Oxford University Press.

Dopunska:

1. John and Liz Soars, *New Headway – Pre-intermediate* (Workbook), the third edition, Oxford University Press.
2. Gramatika engleskog jezika
3. Rječnik englesko-bosanski/bosansko-engleski.

Predmet:	<i>Engleski III</i>
Godina studija:	II
Semestar:	III
Smjer:	Svi smjerovi
Sati:	2+1
ECTS:	3
Status:	Izborni predmet
Nastavnik:	Doc. dr. Amira Sadiković

Sadržaj kolegija: Engleski za posebne namjene – teološki engleski/stručni jezik. Na ovom nivou upotreba jezika postaje abstraktnija, npr. izražavanje vlastitog mišljenja, sažimanje pročitanoog teksta, prepričavanje, diskusija ...

Ciljevi kolegija: Ovaj kurs ima za cilj da pripremi studente teološkog smjera na komunikaciju o važnim temama unutar struke. Pripremajući studente da nesmetano komuniciraju u različitim društvenim situacijama, ovaj kurs ga osposobljava da, kako pismeno tako i usmeno, izrazi vlastita osjećanja, misli i ideje, i da se snalazi u situacijama gdje se susreće sa nepredvidivim jezikom.

Oblik nastave:	Eks katedra	80%
	prezentacije	10%
	gosti predavači	10%

Obaveze studenata: Prisustvo na nastavi (maksimalno 11% izostanaka, tj. 5 časova od 45), izrada eseja, test (polovinom semestra), završni ispit (pismeni + usmeni dio).

Način ocjenjivanja i rezultati: Esej (pisani rad + prezentacija) čini 20%, test 30%, završni ispit 50% ukupne ocjene.

Plan kolegija po sedmicama:

1. sedmica: O rasprostranjenosti i značaju engleskog jezika u savremenom dobu globalizacije i međunarodnih komunikacija. Tekstovi. Planiranje individualnih prezentacija. Gramatika: Rekapitulacija glagolskih vremena (Prezent prosti, prezent trajni, preterit prosti, preterit trajni,

- prezent perfekt prosti, prezent perfekt trajni i oblici za budućnost). Pomoćni glagoli. Pitanja, Negacije.
2. sedmica: Tekstovi o Bosni i Hercegovini kao međunarodnoj priznatoj suvremenoj državi. Prezentacije. Gramatika: Glagolska vremena za izražavanje sadašnjosti (prosto ili trajno?). Pasivne konstrukcije.
3. sedmica: Tekstovi o Bosni i Hercegovini (nastavak). Prezentacije. Gramatika: Prošla glagolska vremena, tzv. narativna vremena i pasivne konstrukcije.
4. sedmica: Tekstovi o religiji uopšte, kao i o tri glavne „religije Knjige“ (judaizam, kršćanstvo i islam). Prezentacije. Gramatika: Modalni pomoćni glagoli: *can/could* za dozvolu, *must, should* i potpuni glagoli *have (got) to* za manjak/nedostatak obaveza, te *be allowed* za dozvolu.
5. sedmica: Judaizam, kršćanstvo i islam (nastavak). Prezentacije. Gramatika: Oblici za budućnost.
6. sedmica: Tekstovi o islamu: o historiji islama, osnovnim postulatima na kojima se islam zasniva, te o aspektima i problemima savremenog doba kroz prizmu islama. Prezentacije. Gramatika: Glagolski obrasci (glagol + *-ing* ili infinitiv).
7. sedmica: Tekstovi o islamu (nastavak). Prezentacije.
8. sedmica: Rekapitulacija/Test
9. sedmica: Tekstovi o Muhammedu a.s. Tekstovi istaknutih autora kako sa Istoka tako i sa Zapada. Prezentacije. Gramatika: Present perfekt aktivni i pasivni i frazeološki glagoli.
10. sedmica: Tekstovi o Muhammedu a.s. (nastavak). Prezentacije. Gramatika: kondicionali i vremenske klauze. Pridjevi.
11. sedmica: Odnosi između islama i Zapada – problematika, različita shvatanja/pogledi, tolerancija i suživot. Prezentacije. Gramatika: modalni glagoli za zražavanje vjerovatnoće. Pridjevi (osobine).
12. sedmica: Odnosi između islama i Zapada (nastavak). Prezentacije. Gramatika: prezent perfekt trajni, vremenske klauze. Složenice (imenice).
13. sedmica: O fenomenu širenja islama (uglavnom tekstovi zapadnih autora i jednog broja konvertita). Prezentacije. Gramatika: Indirektni govor/pitanja, „question tags“.
14. sedmica: O fenomenu širenja islama (nastavak). Prezentacije. Gramatika: neupravni govor/glagoli. Nepravilni glagoli.
15. sedmica: Rekapitulacija svih oblasti. Priprema za završni ispit.

Literatura

Obavezna:

1. John and Liz Soars, *New Headway – Intermediate* (Student's book), the third edition, Oxford University Press.
2. Ed. Dizdarević Murat, *English Texts Chrestomathy*.

Dopunska:

1. John and Liz Soars, *New Headway – Intermediate* (Workbook), the third edition, Oxford University Press.
2. Gramatika engleskog jezika
3. Rječnik englesko-bosanski/bosansko-engleski.